Economisch inzicht in de nieuwe gemeente Schagen

Startnota economisch beleid

november 2012

Economisch Inzicht in de nieuwe gemeente Schagen

Startnota Economisch Beleid

november 2012

Colofon

Uitgave
I&O Research
Villawal 19
Postbus 691, 3430 AR Nieuwegein

Rapportnummer
2012/097

Datum
november 2012

Opdrachtgever
Werkgroep economische zaken, toerisme, recreatie en grondbeleid in opdracht van:
Gemeente Harenkarspel
Gemeente Schagen
Gemeente Zijpe

Auteurs
Tijmen Siermann MSc.
drs. Henry de Vaan

Bestellingen
Exemplaren zijn verkrijgbaar bij de opdrachtgever

Het overnemen uit deze publicatie is toegestaan, mits de bron duidelijk wordt vermeld.

Inhoudsopgave pag.

Samenvatting I

1. Inleiding 1

1.1 Aanleiding 1

1.2 Doel 1

1.3 Onderzoeksopzet 1

1.4 Leeswijzer 3

2. Economische structuur en economische ontwikkeling 5

2.1 Productiestructuur 5

2.2 Werkgelegenheid 9

2.3 Bedrijvendynamiek 14

2.4 Clusters 18

3. Arbeidsmarkt 21

3.1 Bevolking en beroepsbevolking 21

3.2 Woningen 26

3.3 Pendelbalans 27

3.4 Werkloosheid 30

4. Ruimte om te ondernemen en bereikbaarheid 33

4.1 Bedrijventerreinen 33

4.2 Ruimte voor de agrarische sector 34

4.3 Detailhandel 36

4.4 T&R aanbod 37

4.5 Bereikbaarheid 39

5. Beleidskaders **42**

5.1 Inleiding 42

5.2 Rijksbeleid 42

5.3 Provinciaal beleid 42

5.4 Regionaal beleid 43

5.5 Lokaal beleid 46

6. SWOT-analyse **53**

6.1 Inleiding 53

6.2 Overzicht SWOT's 53

7. Startnota Economisch Beleid **57**

7.1 Inleiding 57

7.2 Economisch structuur versterken 57

7.3 Ruimte om te ondernemen 59

7.4 Bereikbaarheid 61

7.5 Arbeidsmarkt 61

7.6 Samenwerking en organisatie 62

7.7 Proces : naar een nota economische zaken 63

BIJLAGE 1: Achterliggende cijfers **i**

BIJLAGE 2: Clusterindeling **xi**

BIJLAGE 3: Overzicht te harmoniseren regelgeving **xv**

BIJLAGE 4: COROP indeling Nederland **xx**

Samenvatting

Samenvatting

Op 1 januari 2013 worden de gemeenten Harenkarspel, Schagen en Zijpe samengevoegd tot een nieuwe gemeente Schagen. De nieuwe gemeente wil op het vlak van Economische Zaken graag voortvarend van start en heeft om die reden een startnota Economisch Beleid opgesteld. Deze nota bevat naast analyses van de economie, de arbeidsmarkt en ruimtelijke aspecten van Schagen een SWOT-analyse en handvatten en uitgangspunten voor het opstellen van economisch beleid.

Economische structuur en economische ontwikkeling

De gemeente Schagen telt in 2011 4.350 bedrijven en instellingen waarin bijna 20.500 mensen werkzaam zijn. Als het gaat om de vestigingen dan hebben de agrarische sector, de zakelijke diensten, handel en reparatie en de bouwnijverheid een groot aandeel in de lokale productiestructuur. Ten opzichte van de COROP regio[1] en Nederland zijn de agrarische sector en de bouwnijverheid relatief sterk vertegenwoordigd. Binnen de totale werkgelegenheid zijn de zakelijke diensten, handel en reparatie, zorg en bouwnijverheid de grootste sectoren. In relatieve zin zijn de agrarische sector, de bouwnijverheid en zakelijke dienstverlening oververtegenwoordigd.

Wanneer gekeken wordt naar de groei van het aantal vestigingen in de periode 2007-2011 dan is er sprake van een groei van 10%. Wel is er sprake van een afvlakking van de groei in 2009 en 2010 in zowel Schagen als het COROP terwijl landelijk de groei doorzet. Het aantal vestigingen is vooral gegroeid in de sectoren informatie en communicatie, onderwijs, zorg, overige diensten en de bouwnijverheid. In de handel en de horeca is sprake geweest van een lichte afname van het aantal bedrijven. Veel van de groei van het aantal bedrijven in de afgelopen jaren zit in de toename van het aantal starters, waaronder veel ZZP'ers.

De werkgelegenheid is tussen 2007-2011 toegenomen met 2%. Tot 2009 nam de werkgelegenheid ten opzichte van 2007 met ruim 8 procentpunten toe, maar onder invloed van de economische recessie is er in 2010 en 2011 sprake geweest van een werkgelegenheidsdaling.
De groei van de werkgelegenheid zit vooral in de zorg, onderwijs, informatie en communicatie en de nutsbedrijven. De afname van de werkgelegenheid is vooral te zien geweest in de sectoren vervoer en opslag, landbouw en visserij, handel, financiële instellingen en overheid.

De regio Noord-Holland Noord zet in op de clusters agribusiness, marien, maritiem en offshore, (duurzame) energie, gezondheidzorg en vrije tijdseconomie. Daarnaast heeft de gemeente Schagen hier zelf de bouwnijverheid nog aan toegevoegd. Deze clusters zijn goed vertegenwoordigd in de economie van de gemeente Schagen. In totaal zijn 1.780 bedrijven en 8.190 banen direct te koppelen aan een van de clusters. Het gaat daarmee om 41 procent van het totaal aantal vestigingen en 40 procent van de werkgelegenheid in Schagen. Met name de clusters agribusiness, bouwnijverheid en vrijetijdseconomie zijn sterk vertegenwoordigd in Schagen.

---

[1] De COROP-regio Kop van Noord-Holland bestaat uit de bestuurlijke regio's Kop van Noord-Holland en West-Friesland.

Arbeidsmarkt

De gemeente Schagen telt begin 2012 ongeveer 46.500 inwoners. Tussen 2007 en 2012 is er sprake van een lichte bevolkingsafname met 2%. Zowel de PEARL-prognose van het CBS als de PRIMOS-prognose[2] verwachten tot 2040 een bevolkingsgroei die ligt tussen 6,8 en 9,9 procent.
Schagen kent een hoge demografische druk. Zowel de groene druk (jongeren 0-19 jaar/20-64 jaar) als de grijze druk (65+/20-64 jaar) is relatief hoger dan in het COROP gebied en landelijk. De verwachting dat de vergrijzing door zal zetten waardoor de grijze druk zal toenemen.

De potentiële beroepsbevolking (groep 15-64) is in 2010 31.000 inwoners groot. 73 procent van deze groep biedt zich actief aan op de arbeidsmarkt voor een baan van 12 uur of meer. De arbeidsparticipatie is daarmee relatief hoog. De beroepsbevolking komt daarmee op ca. 22.700 mensen. Hiervan hebben ongeveer 22.000 een baan of zijn ondernemer en zijn er ongeveer 700 werkloos. De netto arbeidsparticipatie komt daarmee uit op 70% en is daarmee bovengemiddeld ten opzichte van de COROP regio en Nederland. De beroepsbevolking in Schagen is gemiddeld wat lager opgeleid dan landelijk, maar gemiddeld hoger dan in de COROP regio.

Net als vrijwel alle gemeenten in Noord-Holland Noord heeft de gemeente Schagen een negatieve pendelbalans, dat betekent dat de omvang van de werkgelegenheid lager is dan de beroepsbevolking. Ongeveer 44 procent van de beroepsbevolking werkt in de gemeente zelf, waarmee 56% buiten de gemeente werkt. Daarbij zijn Alkmaar, Den Helder, Heerhugowaard, Amsterdam en Hollands Kroon belangrijke werkgemeenten. Tegelijkertijd wordt 52% van de banen in Schagen ingevuld door mensen die niet in Schagen wonen.

Met gemiddeld 710 werklozen over het jaar 2011 is ongeveer 3 procent van de beroepsbevolking werkloos. De werkloosheid is daarmee laag in vergelijking met Nederland (7 procent).

Ruimte om te ondernemen en bereikbaarheid

De gemeente heeft 249 hectare bruto en 165,5 hectare netto bedrijventerrein. In totaal is nog 14 hectare uitgeefbaar, waarvan 9 hectare direct. Over de periode 2007-2010 is er in totaal 6,7 hectare netto uitgegeven. Dit is gemiddeld 1,3 hectare per jaar.
De totale herstructureringsopgave in Schagen bedraagt tussen 2009 en 2020 78 hectare. Voor een aantal bedrijventerreinen is al een vorm van herstructurering gestart of afgerond, voor een aantal andere terreinen zijn voornemens tot herstructurering gepland.

Van het totale grondoppervlak van de gemeente Schagen is 13.360 hectare bestemd als agrarisch terrein, ofwel 71 procent van het totale grondoppervlak. In 2011 is daarvan 10.360 in gebruik door agrarische bedrijven, waarvan 47 procent bestaat uit grasland en groenvoedergewassen, 35 procent bestaat uit tuinbouw op de open grond, 0,4 procent betreft glastuinbouw en 18 procent is akkerbouw. De tuinbouw op de open grond is in vergelijking met Nederland sterk vertegenwoordigd in Schagen.

---

[2] PRIMOS wordt opgesteld door ABF Research in opdracht van Ministerie BZK

De gemeente Schagen telt in totaal van 337 winkels, waarvan er in 2011 16 leeg stonden (5%). Het totale verkoopvloeroppervlak is 83.760 m² groot, daarvan staat 2.100 m² leeg (2,5%). De leegstand is daarmee laag te noemen. De 321 panden waar wel een winkel is gevestigd, hebben samen bijna 81.660 vierkante meter aan winkelvloeroppervlakte in gebruik. Het winkelaanbod concentreert zich in de kernen Schagen, Warmenhuizen en Callantsoog. Daarnaast is er een beperkt aanbod in Tuitjenhorn, 't Zand en Petten.

De totale omzet voor dagelijkse artikelen bedraagt in Schagen ruim 100 miljoen euro. Het percentage inwoners van Schagen dat in de eigen plaats dagelijkse artikelen koopt (koopkrachtbinding) is 87 procent. Voor niet-dagelijkse artikelen is het draagvlak bijna 95 miljoen euro en het deel van de bestedingen van de inwoners van Schagen dat in de eigen gemeente niet-dagelijkse artikelen bedraagt 65 procent. Van het totale draagvlak voor dagelijkse artikelen is 13 procent afkomstig uit andere plaatsen. Dit geldt voor 35 procent van het draagvlak voor niet-dagelijkse artikelen.

De toeristische sector in Schagen is de afgelopen jaren met name qua aantal vestigingen gestaag toegenomen. In 2007 waren er nog 360 toeristische bedrijven in het gebied gevestigd, terwijl in 2011 dit aantal is toegenomen tot 400. Het aantal arbeidsplaatsen heeft geen vergelijkbare ontwikkeling doorgemaakt. In 2011 waren er zelfs iets minder banen (1.290) in de T&R-sector dan in 2007 (1.300).

Het aantal overnachtingen in de gemeente Schagen is moeilijk te bepalen omdat de fusiegemeenten verschillende methodieken gebruiken voor het innen van toeristenbelasting. Geschat wordt dat er ongeveer 905.000 overnachtingen op jaarbasis zijn in de gemeente Schagen.

De gemeente Schagen is bereikbaar over de weg, het spoor en het water. Over de weg is de gemeente Schagen vanuit diverse richtingen bereikbaar via de Rijksweg N9 en de provinciale wegen N245/N248, de kustweg N502, de N504, de N241 en de N249. De N9 heeft de afgelopen jaren een flinke impuls gekregen. Ondermeer zijn diverse kruisingen ongelijkvloers gemaakt. Hierdoor is de bereikbaarheid via deze weg sterk verbeterd. De bereikbaarheid over de overige wegen is minder goed.

De kern Schagen beschikt over een NS station op de lijn Amsterdam-Den Helder. De overige kernen zijn aangewezen op busverbindingen.

Tot slot is Schagen voor de recreatievaart en de binnenvaart (max. CEMT-klasse 3) bereikbaar via het Noord-Hollands kanaal.

Beleidskader

Het beleidskader dat wordt geschetst bestaat uit Rijksbeleid, provinciaal beleid, regionaal beleid en lokaal beleid.

Het topsectorenbeleid van het Rijk biedt interessante aanknopingspunten voor de clusters agribusiness en (duurzame) energie die in Schagen sterk vertegenwoordigd zijn.

Vanuit het provinciaal beleid is de Economische agenda 2012-2015 van belang. Daarin wordt ingezet op kennis en innovatie, werklocaties, arbeidsmarkt en onderwijs, toerisme en watersport en ondersteunend beleid. Daarnaast vormen voor de provincie de clusters zoals die zijn benoemd in Noord-Holland Noord het uitgangspunt.
Belangrijke input vanuit de regio als het gaat om regionaal economisch beleid zijn de gebiedsagenda Noordwest-Nederland, De Kop op de Kaart! en de Publieke Uitvoeringsagenda Kop van Noord-Holland. Daarnaast zijn er in het Regionaal bedrijventerreinbeleid afspraken gemaakt over de bedrijventerreinplanning en herstructurering en is in de Detailhandelsvisie Kop van Noord-Holland een afwegingskader opgesteld als het gaat om nieuwe detailhandelsplannen in de regio vanaf een bepaalde omvang.

Het lokale beleidskader bestaat uit het integrale economisch beleid van de gemeenten Harenkarspel en Zijpe en de nota “Het geheim van Schagen” en daarnaast uit het lokale detailhandelsbeleid van de gemeenten Schagen en Harenkarspel.

Sterkten, Zwakten, Kansen en bedreigingen (SWOT)

Er zijn SWOT’s opgesteld voor de onderwerpen:
- de economisch structuur en ontwikkeling;
- de arbeidsmarkt;
- ruimte om te ondernemen en bereikbaarheid;
- samenwerking en organisatie .

Startnotitie Economisch beleid

De startnotitie Economisch beleid behandelt de uitgangspunten voor het economisch beleid op basis van de analyse en de SWOT-analyses. De volgende thema’s zijn uitgewerkt in de startnotitie:

Economisch structuur versterken:	• Inzet op de sectoren en clusters: agribusiness, toerisme en recreatie, energie, bouwnijverheid, medisch, detailhandel, kenniseconomie en zakelijke diensten.
Ruimte om te ondernemen en bereikbaarheid:	• Voldoende bedrijventerreinen van een goede kwaliteit • Versterking detailhandelsstructuur • Ruimte voor de agrarische sector • Ruimte voor de vrijetijdseconomie • Verbeteren interne en externe bereikbaarheid
Arbeidsmarkt:	• Binden jongeren en hoog opgeleiden aan de gemeente • Aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt versterken • Toeleiden werklozen naar de arbeidsmarkt

Samenwerking en organisatie:

- Gemeentelijke dienstverlening aan ondernemers
- Organisatie economisch beleid
- Lokale overlegstructuren
- Regionaal overleg

Proces : naar een nota economische zaken

De gemeente Schagen wil in 2013 een nota economische zaken opstellen. Deze startnotitie en de analyse van de lokale economie die daarin is gemaakt, vormen hiervoor het startpunt. In samenspraak met het bedrijfsleven en intermediairs zal een visie worden ontwikkeld voor de economie van Schagen voor de periode 2013-2020, waarin de speerpunten van het economisch beleid worden vastgelegd. Deze visie wordt vergezeld van een concreet actieprogramma voor de periode 2013-2016. In dit actieprogramma worden de activiteiten en projecten zo SMART mogelijk geformuleerd. Daarbij worden tevens de benodigde stakeholders en trekkers benoemd. Ook dit actieprogramma wordt een coproductie van de gemeente, het bedrijfsleven, instellingen en intermediaire organisaties.

Hoofdstuk 1

Inleiding

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

De gemeenten Harenkarspel, Schagen en Zijpe gaan per 1 januari 2013 op in de nieuwe gemeente Schagen (hierna te noemen de gemeente Schagen). De fusiepartners hebben de ambitie om voortvarend aan de gang te gaan met het economisch beleid. Daarom is er behoefte aan een startnotitie economisch beleid die handvatten biedt voor de bestuursopdracht voor een nieuwe economische beleidsnota. Deze startnotitie geeft een actueel beeld van de economische structuur en de ontwikkelingen daarbinnen.

De samenwerkende gemeenten hebben I&O Research gevraagd deze economische analyse uit te voeren en de startnotitie op te stellen.

1.2 Doel

Dit onderzoek heeft de volgende centrale doelstelling:

'Stel een startnotitie Economisch Beleid op voor de nieuwe gemeente Schagen en onderbouw deze met een ruimtelijk-economische analyse van de nieuwe gemeente'

Daarbij worden de volgende onderzoeksvragen beantwoord:

1. Hoe ziet de economische structuur van de gemeente Schagen er uit?
2. Hoe heeft de economie van de gemeente Schagen zich ontwikkeld tussen 2007-2011?
3. Hoe zijn de verschillende clusters (agribusiness, medisch, marien, maritiem & offshore, duurzame energie en recreatie & toerisme) in de gemeente samengesteld.
4. Welke ontwikkeling heeft de arbeidsmarkt doorgemaakt tussen 2007-2011 en wat zijn de vooruitzichten?
5. Welke ontwikkelingen hebben plaatsgevonden op de bedrijventerreinen?
6. Welke ontwikkelingen hebben plaatsgevonden in de detailhandel?
7. Geef een korte algemene schets van de woningmarkt als onderdeel van het vestigingsklimaat.
8. Wat is het vigerend ruimtelijk-economisch beleid?
9. Wat zijn de sterke en zwakke punten en de kansen en bedreigingen voor de economie van de nieuwe gemeente Schagen?
10. Welke beleidsuitgangspunten zijn op basis van de analyses te formuleren?
11. Welke handvatten levert dit op voor de bestuursopdracht voor wat betreft nieuw economisch beleid?

1.3 Onderzoeksopzet

Opstellen economische foto

Met het opstellen van de economische foto is inzicht verkregen in de huidige economische situatie van de gemeente Schagen. De economische analyse bestaat grofweg uit twee delen:

a. een analyse van de huidige sociaal-economische situatie en de ontwikkelingen van de jaren 2007-2011;

b. een beschrijving van relevante trends en ontwikkelingen, die van invloed zijn op de ontwikkeling van de gemeente Schagen, naar sector, speerpunt of thema.

De cijfers voor de gemeente Schagen worden steeds vergeleken met Nederland en het COROP-gebied Kop van Noord-Holland (hierna te noemen COROP). Het COROP Kop van Noord-Holland bestaat uit de bestuurlijke regio's Kop van Noord-Holland én West-Friesland en is daarmee een groter gebied dan de bestuurlijke regio Kop van Noord-Holland alleen (zie bijlage 4 voor een nadere toelichting).

De huidige sociaal-economische situatie en de ontwikkelingen binnen de economie worden beschreven aan de hand van een aantal thema's, zoals werkgelegenheid, dynamiek, arbeidsmarkt, wonen, detailhandel en recreatie. Voor de belangrijkste sectoren en clusters worden op basis van literatuurstudie de belangrijkste trends en ontwikkelingen beschreven.

Inventariseren huidig (ruimtelijk) economisch beleid

Vervolgens is het ruimtelijk en ruimtelijk-economisch beleid van de Rijksoverheid, Provinciaal, de regio en de individuele gemeenten geïnventariseerd. Hierbij is onder meer gekeken naar het topsectorenbeleid van het Rijk, de economische agenda 2012-2015 van de provincie Noord-Holland en het Regionaal Herstructureringprogramma Bedrijventerreinen van de regio Kop van Noord-Holland. Daarnaast is eerder onderzoek naar de ruimtelijke economie in Noord-Holland Noord bestudeerd, zoals:

- Noordwest-Holland: wonen en werken aan de rand van de metropool (Regioplan, 2009);
- Monitor Arbeid en Onderwijs; kwantitatieve ontwikkelingen (SEO, 2009);
- Dynamiek in Noordwest-Holland; de economische kracht boven het Noordzeekanaal (Kamer van Koophandel, 2009);
- Basisset Regionale Arbeidsinformatie Noord-Holland Noord (UWV Werkbedrijf, 2009);
- Visie samenwerkende bedrijvenverenigingen Harenkarspel, Schagen, Zijpe;
- De gebiedsagenda Kop van Noord-Holland;
- 'Het geheim van Schagen';
- Agrarische structuuronderzoeken.

Tot slot zijn er meerdere beleidsdocumenten van de drie gemeenten zelf waarin het huidig economisch beleid wordt vormgegeven. Dit huidig beleid vormt straks een van de bouwstenen van het economische beleid van de nieuwe gemeente Schagen. Daarom is het actuele beleid van de fusiepartners meegenomen in de analyses. Hierbij gaat het in ieder geval om het economisch en toeristisch beleid van de gemeenten Harenkarspel en Zijpe en het detailhandelsbeleid van de gemeenten Schagen en Harenkarspel. Zijpe zal in 2012 nog een Distributie Planologisch Onderzoek (DPO) formuleren. Het vigerend beleid is in Bijlage 3 gegroepeerd en er wordt aangeven waar overeenkomsten en afwijkingen zijn in een matrix van beleidsvelden en de huidige gemeenten.

SWOT-analyse

De conclusies uit de economische analyse geven we weer in een SWOT-analyse. Hierin worden de sterkten, zwakten, kansen en bedreigingen op economisch, agrarisch en toeristisch gebied in een

overzichtelijk schema weergegeven. In de SWOT-analyse komen de speerpunten voor economisch beleid voor de gemeente Schagen voor een belangrijk deel aan het oppervlak.

Rapportage: Uitgangspunten voor ruimtelijk- en sociaal-economisch beleid
In deze rapportage zult u de bevindingen bij de voorgaande stappen beknopt samengevat zien. Dit stuk zal dienen als startstuk voor discussie over de economische toekomst van de gemeente Schagen. Het biedt handvatten voor de bestuursopdracht.
In deze rapportage is de volgende informatie te vinden:

- de huidige positie van de gemeente;
- de belangrijkste ontwikkelingen;
- het huidig beleidskader;
- de uitdagingen voor de toekomst;
- handvatten voor toekomstig beleid.

In de bijlagen van het rapport is de achtergrondinformatie terug te vinden. In de hoofdtekst zijn de cijfers voor de gemeente Schagen gepresenteerd, terwijl in de separate bijlagen wordt aangegeven hoe de cijfers voor de nieuwe gemeente zijn samengesteld uit de gegevens van de huidige drie gemeenten.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 zal de economische structuur en de economische ontwikkeling van de fusiegemeente in kaart worden gebracht, waarbij wordt vergeleken met de regionale en landelijke cijfers. Hoofdstuk 3 richt zich op de arbeidsmarkt in de nieuwe gemeente, terwijl hoofdstuk 4 inzicht biedt in de infrastructuur die aanwezig is voor de lokale economie.
Hoofdstuk 5 geeft een overzicht van het landelijke, provinciale en lokale beleidskader. Hoofdstuk 6 zet de sterke en zwakke punten van de gemeente per thema op een rij. Daarnaast worden kansen en bedreigingen voor de toekomst genoemd. Hoofdstuk 7 bevat de startnotitie economisch beleid

Hoofdstuk 2

Economische structuur en economische ontwikkeling

2. Economische structuur en economische ontwikkeling

2.1 Productiestructuur

Handel en reparatie, bouwnijverheid en zakelijke diensten en landbouw & visserij belangrijke bedrijfstakken

De gemeente Schagen zal ruim 4.350 bedrijven en instellingen tellen. Een vijfde daarvan is actief in de zakelijke diensten, 18 procent is handel en reparatie[3] en de bouwnijverheid komt met 16 procent op de derde plaats. Ook de landbouw is goed vertegenwoordigd met 12 procent van de bedrijven.

Figuur 2.1
Sectorstructuur naar aantal vestigingen (Schagen, 2011)

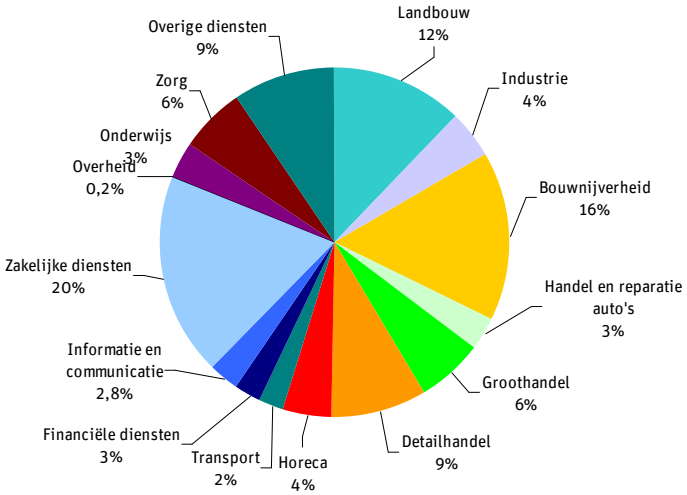

Bron: RMO Noordwest-Holland, bewerking I&O Research

Agrarische sector en bouwnijverheid sterk oververtegenwoordigd

Uit de vergelijking van de productiestructuur van Schagen met het landelijk gemiddelde, blijkt dat vooral de agrarische sector sterk oververtegenwoordigd is. Ook de bouwnijverheid komt duidelijk vaker voor in de productiestructuur van Schagen dan in de Nederlandse productiestructuur. Industrie, informatie en communicatie en zakelijke dienstverlening kennen een relatieve ondervertegenwoordiging. De financiële dienstverlening is oververtegenwoordigd, maar dit is maar een kleine sector. In Schagen is 2,6 procent van de bedrijven actief in de financiële dienstverlening tegen landelijk 1,5 procent. Het verschil is dus feitelijk maar 1,1 procent. Dit laatste geldt eveneens voor de

[3] Bestaande uit handel en reparatie auto's, groothandel en detailhandel

productiestructuur van het COROP-gebied. Hier is ook een relatief hoog percentage bouwnijverheid, landbouw en financiële diensten.

Figuur 2.2
Locatiequotiënten naar aantal vestigingen, Schagen, COROP-gebied, t.o.v. Nederland (Nederland=100), 2011.

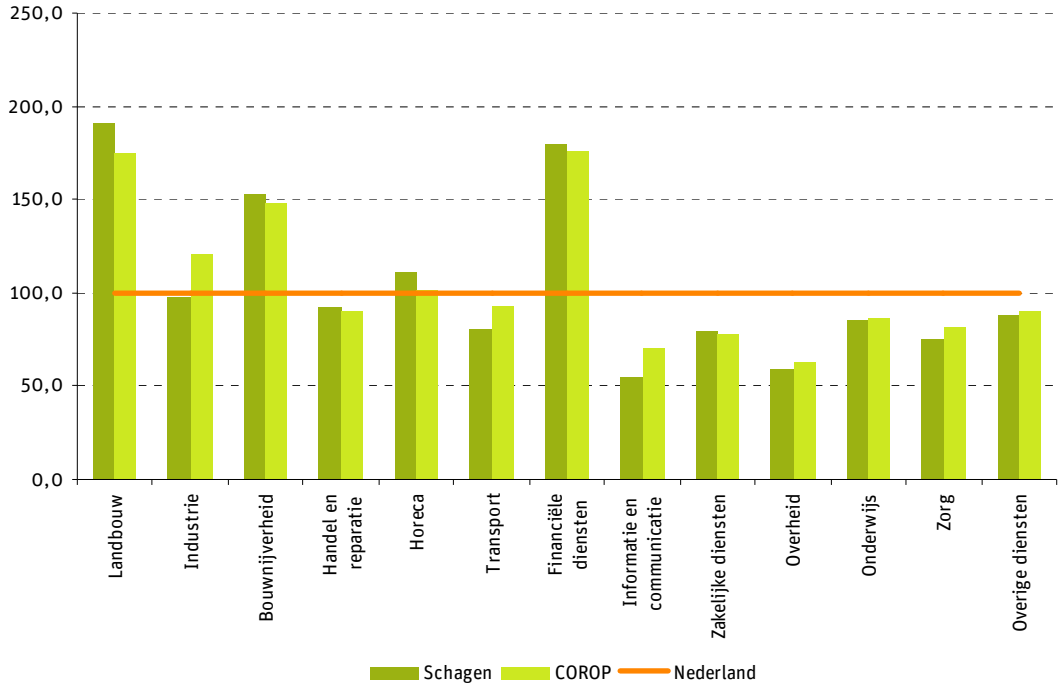

Bron: RMO Noordwest-Holland, bewerking I&O Research

Tabel 2.1
Sectorstructuur naar aantal vestigingen

	Schagen		COROP		Nederland	
	Abs.	Rel.	Abs.	Rel.	Abs.	Rel.
Landbouw	531	12%	3.463	11%	77.898	6%
Industrie	196	4%	1.720	6%	55.928	5%
Bouwnijverheid	676	16%	4.649	15%	123.291	10%
Handel en reparatie	790	18%	5.533	18%	240.115	20%
Horeca	193	4%	1.258	4%	48.403	4%
Transport	90	2%	740	2%	31.305	3%
Financiële diensten	115	3%	802	3%	17.891	1%
Informatie en communicatie	120	3%	1.090	4%	60.606	5%
Zakelijke diensten	819	19%	5.692	18%	285.797	23%
Overheid	7	0%	53	0%	3.337	0%
Onderwijs	144	3%	1.033	3%	46.964	4%
Zorg	266	6%	2.038	7%	98.542	8%
Overige diensten	409	9%	2.955	10%	129.200	11%
Totaal	4.356	100%	31.029	100%	1.219.436	100%

Bron: RMO Noordwest-Holland, bewerking I&O Research

Aantal vestigingen groeit

Het aantal vestigingen is tussen 2007-2011 in Schagen met 10 procent gegroeid. Met name tussen 2007 en 2009 groeide het aantal vestigingen snel. Tussen 2009 en 2011 is er onder invloed van de crisis duidelijk sprake van een afvlakking van de toename van het aantal bedrijven. De groei van het aantal bedrijven is ongeveer vergelijkbaar met het COROP. Ook daar is vanaf 2010 sprake van een afvlakking van de bedrijfsdynamiek. Landelijk is het aantal bedrijven nog wat harder gegroeid, waarbij opvalt dat de groei van het aantal bedrijven in de periode 2009-2011 gewoon is doorgezet. Dat de groei van het aantal vestigingen in het COROP en in Schagen afvlakt in de periode 2009-2010 wordt vooral veroorzaakt door een krimp van het aantal bedrijven in de handel, terwijl er landelijk nog sprake is van groei in deze sector. Daarnaast is er in het COROP en Schagen sprake van een lagere groei van het aantal vestigingen in de financiële en zakelijke diensten dan landelijk.

Figuur 2.3

Geïndexeerde ontwikkeling vestigingen, Schagen, COROP-gebied en Nederland, 2007-2011 (2007=100)

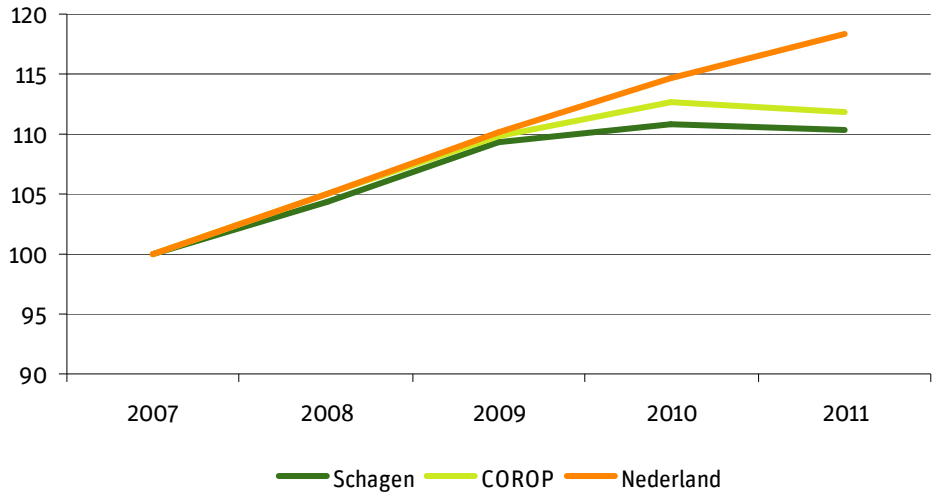

Bron: RMO Noordwest-Holland, bewerking I&O Research

2.2 Werkgelegenheid

Productiestructuur naar aantal arbeidsplaatsen sterk vergelijkbaar met COROP Kop van Noord-Holland; zakelijke diensten en overheidssector vormen uitzondering

De gemeente Schagen telt straks bijna 20.500 arbeidsplaatsen. Met bijna een vijfde van de werkgelegenheid is de zakelijke dienstverlening de grootste werkgever, gevolgd door handel en reparatie (16%), bouwnijverheid (11%), industrie (9%) en landbouw en visserij (8%).

Figuur 2.4
Sectorstructuur naar aantal werkzame personen (Schagen, 2011)

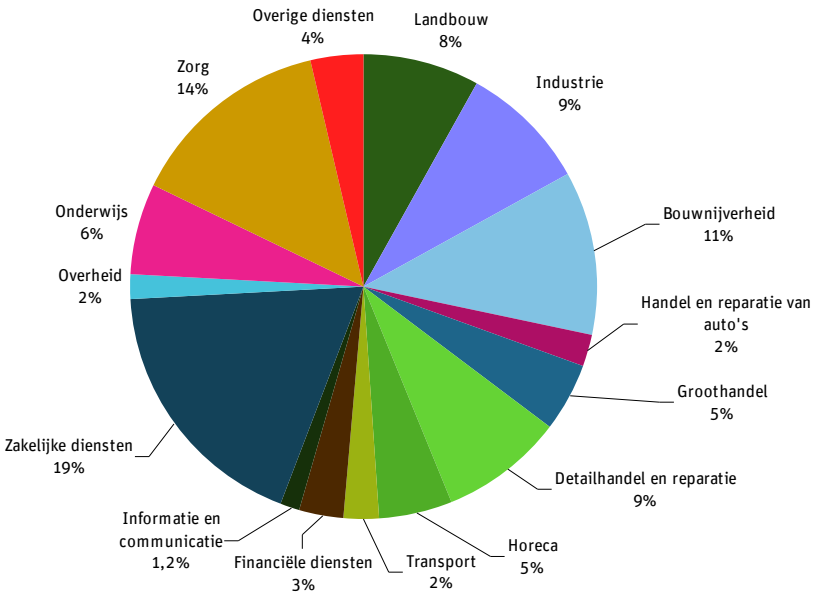

Bron: RMO Noordwest-Holland, bewerking I&O Research

De productiestructuur naar arbeidsplaatsen van de gemeente Schagen komt sterk overeen met de sectorstructuur van het COROP-gebied. Kleine verschillen zijn te vinden in de sector 'zakelijke diensten' die in Schagen voor relatief veel arbeidsplaatsen zorgt. De overheidssector is echter kleiner in omvang vergeleken met de COROP-regio en Nederland. De aanwezigheid van de marine in Den Helder zorgt er voor dat de overheid in het COROP Kop van Noord-Holland is oververtegenwoordigd. De regio én de gemeente Schagen hebben een beduidend hoger aandeel arbeidsplaatsen in de landbouw en bouwnijverheid. Schagen heeft daarnaast ook nog meer zakelijke dienstverlening dan het landelijk gemiddelde. Transport, informatie en communicatie en overheid zijn sectoren die minder sterk vertegenwoordigd zijn.

Figuur 2.5
Locatiequotiënten naar aantal arbeidsplaatsen, Schagen, COROP-gebied, t.o.v. Nederland (Nederland=100), 2011.

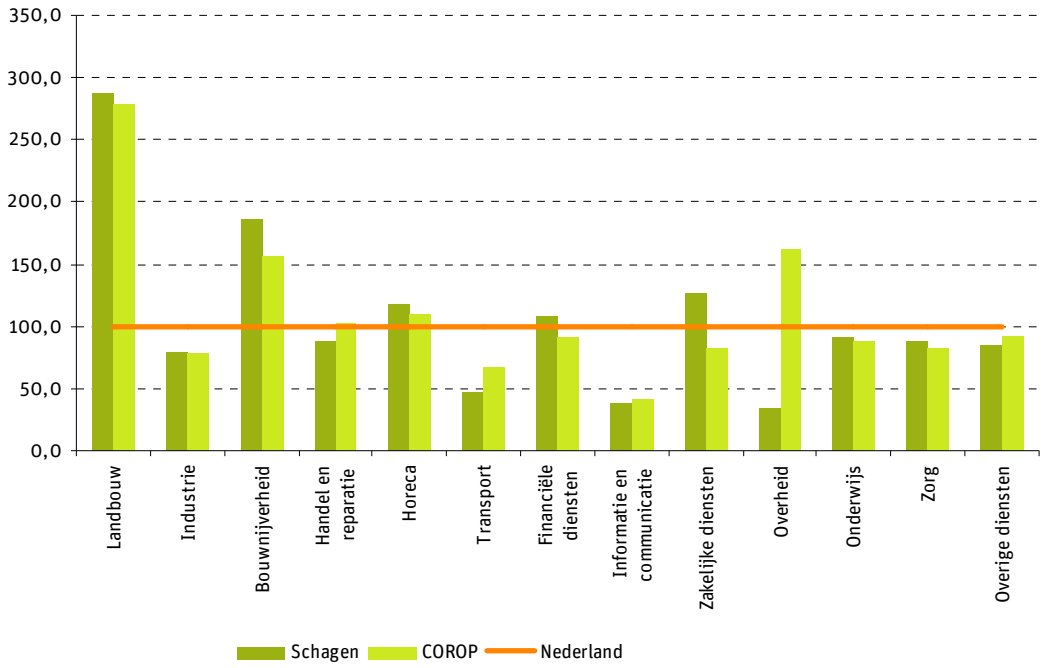

Bron: RMO Noordwest-Holland, bewerking I&O Research

Tabel 2.2 laat de productiestructuur naar aantal arbeidsplaatsen zien. Bijna negentig procent van de vestigingen heeft minder dan vijf arbeidsplaatsen. De overheidssector en de industrie herbergen juist relatief veel arbeidplaatsen per vestiging. Deze sectoren hebben daarom procentueel gezien een hoger aandeel in tabel 2.2. Door de relatief grote vestigingen in de zakelijke dienstverlening is het aandeel van deze sector in Schagen relatief hoog in vergelijking met het landelijk beeld.

Tabel 2.2
Sectorstructuur naar aantal arbeidsplaatsen (afgerond op 10-tallen)

	Schagen		COROP		Nederland	
	Abs.	Rel.	Abs.	Rel.	Abs.	Rel.
Landbouw	1.660	8%	12.000	8%	229.700	3%
Industrie	1.800	9%	13.010	9%	886.360	11%
Bouwnijverheid	2.300	11%	14.370	10%	488.580	6%
Handel en reparatie	3.170	16%	26.850	18%	1.409.310	17%
Horeca	1.040	5%	7.180	5%	348.120	4%
Transport	500	2%	5.210	3%	418.170	5%
Financiële diensten	650	3%	4.050	3%	235.890	3%
Informatie en communicatie	250	1%	2.030	1%	258.820	3%
Zakelijke diensten	3.730	18%	18.000	12%	1.163.130	14%
Overheid	380	2%	13.440	9%	440.670	5%
Onderwijs	1.250	6%	8.950	6%	543.250	7%
Zorg	2.890	14%	19.880	13%	1.289.690	16%
Overige diensten	750	4%	5.990	4%	348.270	4%
Totaal	20.370	100%	151.020	100%	8.065.110	100%

Bron: RMO Noordwest-Holland, bewerking I&O Research

Werkgelegenheid Schagen groeit conform het landelijk gemiddelde

De werkgelegenheid in Schagen is in 2011 nagenoeg terug op het niveau van 2007. Per saldo zijn er twee procent meer banen bijgekomen. Tussen 2007 en 2009 nam de werkgelegenheid met maar liefst 8,8 procentpunten toe. De groei lag daarmee ruim boven de werkgelegenheidsontwikkeling in de Kop van Noord-Holland en Nederland. Vanaf 2009 is er in gemeente Schagen sprake van een werkgelegenheidsdaling.

De groei in de Kop van Noord-Holland is, na een aanvankelijke groei tot 2009 eveneens afgenomen en komt rond 2011 uit rond de twee procent ten opzichte van 2007. Landelijk staat de werkgelegenheidsgroei al langer onder druk en schommelt de groei tussen twee en drie procent ten opzichte van het basisjaar 2007.

Figuur 2.6
Geïndexeerde ontwikkeling werkgelegenheid, Schagen, COROP-gebied, Nederland, 2007-2011 (2007=100)

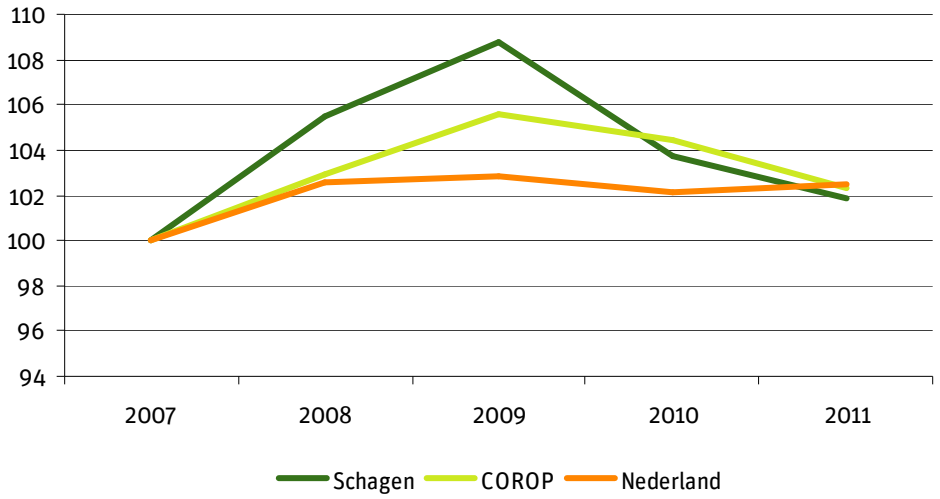

Bron: LISA, bewerking I&O Research

Werkgelegenheidsontwikkeling naar sector

Tussen 2007-2011 zijn informatie en communicatie (23%), zorg (19%), overige diensten (16%) en onderwijs (8%) opvallende groeisectoren in Schagen. Deze sectoren groeien in de gemeente harder dan in de COROP Kop van Noord-Holland en Nederland. Opvallende krimpsectoren zijn landbouw en visserij (-9%), vervoer en opslag (-22%) en de overheid (-8%) die sneller in werkgelegenheid dalen dan in de COROP-regio en Nederland. Opvallend is ook dat in Schagen het aantal banen in de handel en horeca licht gekrompen is, terwijl het aantal banen het COROP-gebied en Nederland in deze sectoren juist is toegenomen. De werkgelegenheid in de industrie blijft in Schagen juist op peil terwijl er landelijk een daling is.

Figuur 2.7
Ontwikkeling werkgelegenheid, Schagen, COROP-gebied, Nederland, naar sector, 2007-2011

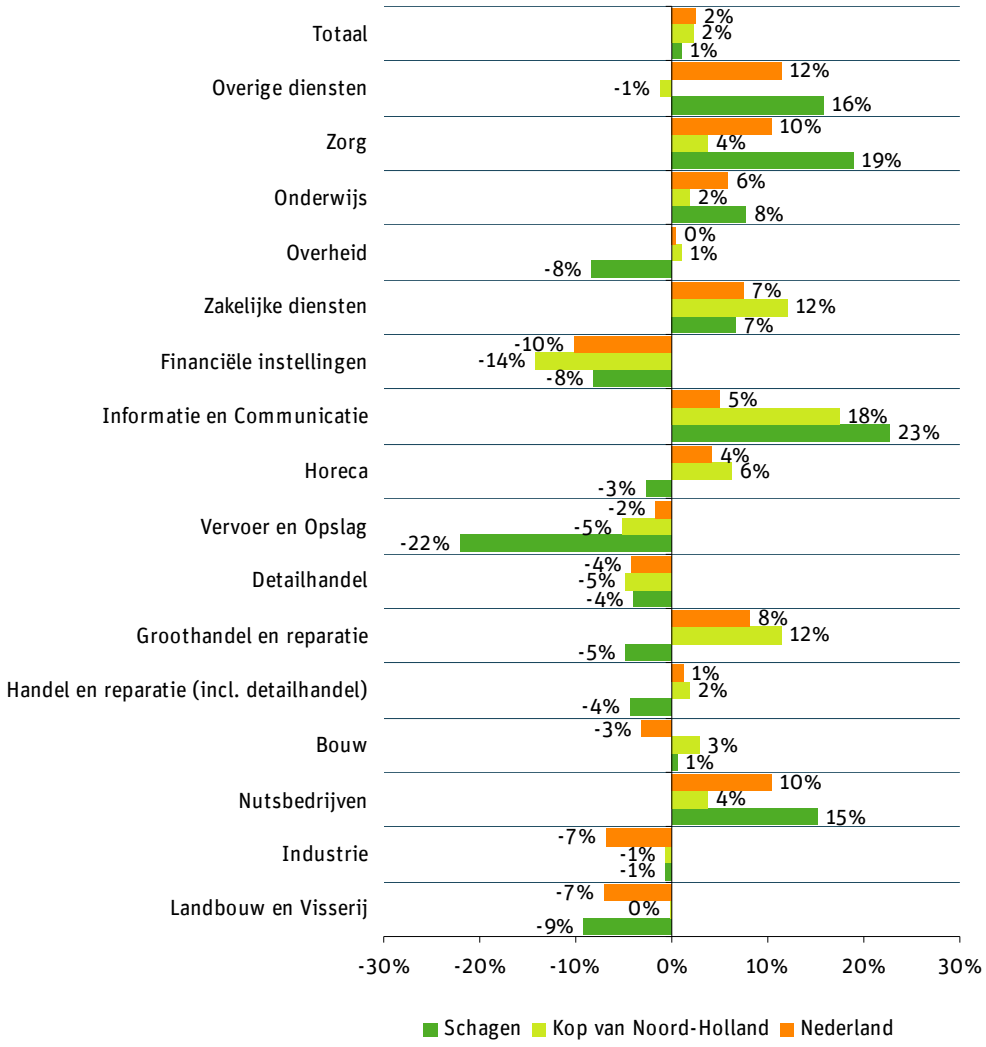

Bron: LISA, bewerking I&O Research

2.3 Bedrijvendynamiek

Ontwikkeling vestigingen naar sector: zorg en informatie en communicatie koplopers

De ontwikkeling van het aantal vestigingen naar sector is voor de meeste sectoren vergelijkbaar met het landelijke beeld en de ontwikkeling in de Kop van Noord-Holland. Sterke groeisectoren zijn de zorg, onderwijs, informatie en communicatie en de bouwnijverheid. Een afname van het aantal vestigingen is te zien bij de overheid en de financiële instellingen. Opvallend is dat het aantal bedrijven in de horeca in Schagen en de Kop van Noord-Holland wat is afgenomen terwijl landelijk sprake is van een stijging. In Schagen daalt ook het aantal bedrijven in de handel, terwijl landelijk en in de Kop van Noord-Holland sprake is van een beperkte stijging. In de landbouw en industrie groeit het aantal bedrijven in de Kop van Noord-Holland en Schagen juist wat harder in vergelijking met Nederland.

Figuur 2.8

Ontwikkeling vestigingen, Schagen, COROP-gebied, Nederland, naar sector 2007-2011

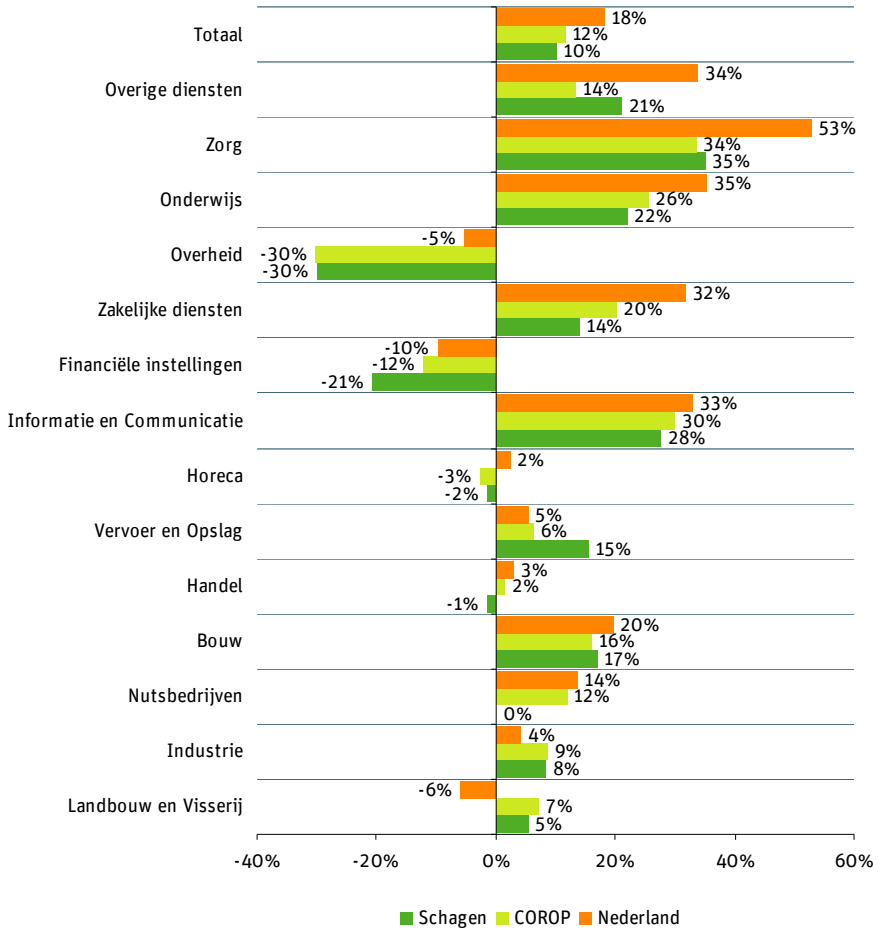

Bron: LISA, bewerking I&O Research

Meer starters dan stoppers

In 2011 zijn er in Schagen in totaal 411 bedrijven bijgekomen; 287 hiervan (70%) zijn echte starters. De overige 30 procent betreffen oprichtingen van bijvoorbeeld nevenvestigingen of nieuwe werkmaatschappijen. Er zijn in 2011 in totaal 229 bedrijven opgeheven. Dit aantal is kleiner dan het totaal aantal nieuwe bedrijven (starters + oprichtingen) waardoor de natuurlijke aanwas een positief saldo kent. Dit is in de afgelopen vijf jaar altijd het geval geweest. De aanwas is wel lager dan in 2006 – 2008. Dit is een teken dat het vestigingsklimaat als gevolg van de economische crisis als minder gunstig wordt ervaren.

Tabel 2.3

Ontwikkeling aantal starters, oprichtingen en opheffingen Schagen (2006-2011).

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
starters	232	271	261	213	282	287
oprichtingen	143	122	148	166	132	124
opheffingen	127	190	163	228	242	229
saldo natuurlijke aanwas	248	203	246	151	172	182

Bron: Kamer van Koophandel

Tabel 2.4 presenteert het aantal starters in 2011 uitgesplitst naar sector. In Schagen zijn in 2011 de meeste bedrijven gestart in de bouw, de persoonlijke dienstensector, facilitaire diensten en de detailhandel. Deze sectoren zijn samen goed voor meer dan de helft van alle starters.

Tabel 2.4

Aantal starters naar sector (Schagen, 2011).

	Abs.	%
Bouw	52	18%
Persoonlijke diensten	48	17%
Facilitaire diensten	41	14%
Detailhandel	36	13%
Adviesdiensten	32	11%
Algemene diensten	29	10%
Industrie	12	4%
Groothandel	12	4%
Horeca	10	3%
Vervoer	9	3%
Landbouw en visserij	4	1%
Financiën	1	0%
Zakelijk beheer	1	0%

Bron: Kamer van Koophandel

ZZP'ers met name in de zakelijke diensten en de bouw

De Zelfstandige Zonder Personeel (ZZP'ers) zijn alle bedrijven met 0 of 1 werkzame persoon. In totaal zijn er in 2011 2.830 ZZP'ers. Dit komt neer op 65% van alle bedrijven in Schagen. In figuur 2.9 is de verdeling van de ZZP'ers naar sector weergegeven. De meeste ZZP'ers zijn er in zakelijke dienstverlening (22,2%), de bouwnijverheid (18,6%), handel en reparatie (14,5%) en landbouw (8,8%).

Figuur 2.9

Verdeling ZZP'ers naar sector, Schagen, 2011

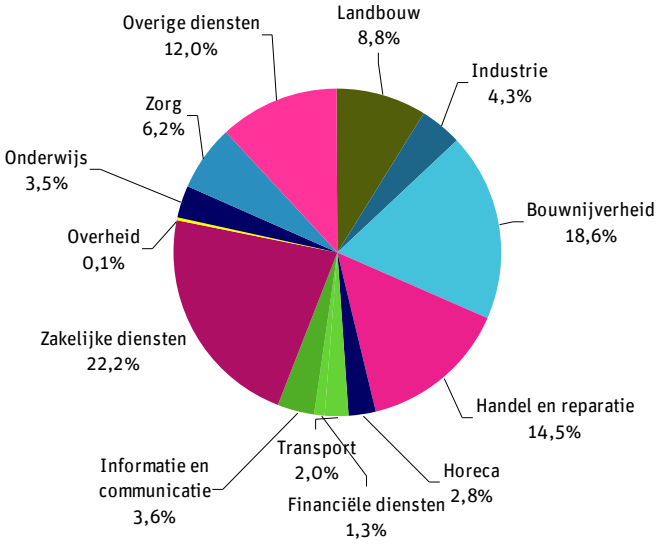

Bron: RMO,2011

Aantal ZZP'er sterk toegenomen

Tussen 2007 en 2011 is het aantal ZZP'ers met 20% gegroeid. De groei heeft, met uitzondering van de financiële dienstverlening in alle sectoren plaats gevonden. De meeste ZZP'ers zijn er bij gekomen in de zorg, vervoer en opslag en het onderwijs.

Figuur 2.10

Ontwikkeling ZZP'ers naar sector (excl. landbouw)[4], Schagen 2007-2011

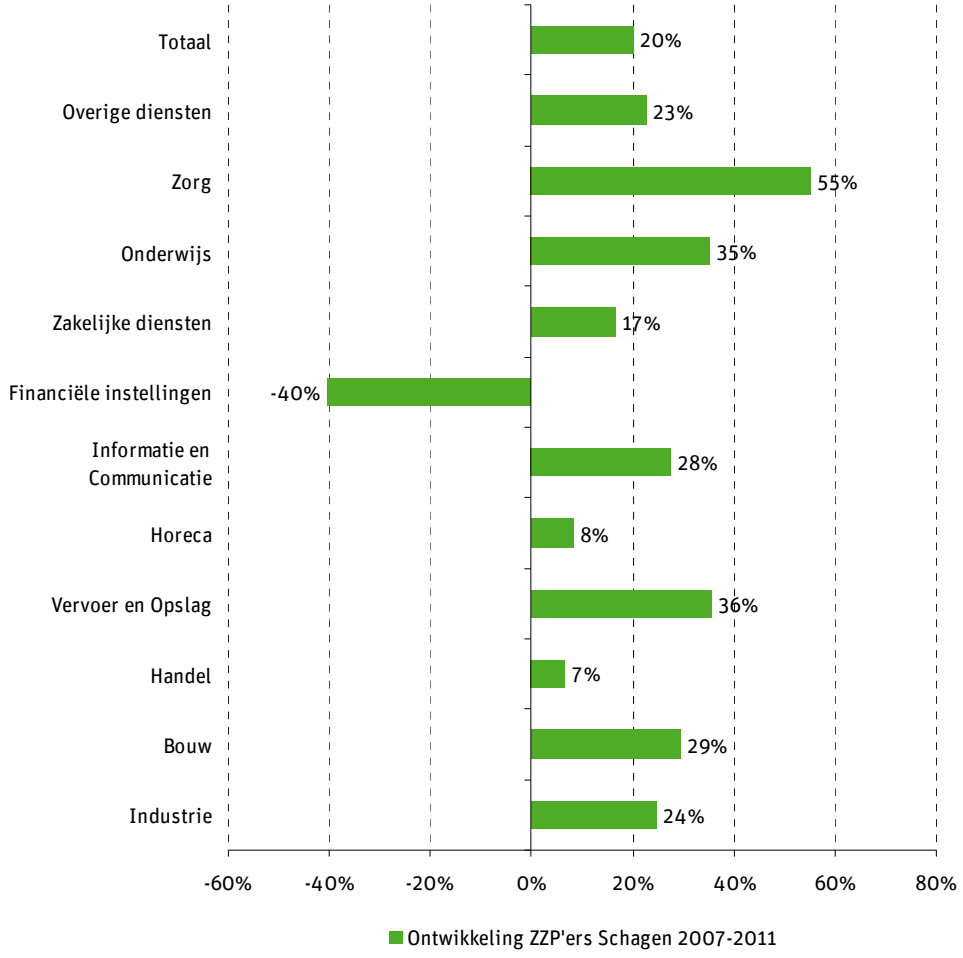

Bron: RMO 2007 en 2011

[4] Voor de agrarische sector is de groei niet aan te geven, omdat die pas vanaf 2009 zelfstandig geadministreerd worden in het RMO.

2.4 Clusters

De regio Noord-Holland Noord zet in op vijf specifieke clusters, die de basis zijn voor het vitale productieve vermogen van de regio. Het doel is dat de regio deze clusters verder ontwikkelt. De vijf clusters zijn:

1. agribusiness
2. marien, maritiem en offshore
3. (duurzame) energie
4. gezondheidszorg
5. vrijetijdseconomie

Binnen deze clusters heeft de gemeente Schagen met name een hoog percentage vestigingen en arbeidsplaatsen in de agribusiness. Het aantal arbeidsplaatsen ligt zelfs ruim twee keer zo hoog dan het Nederlands gemiddelde. Daarnaast is ook de sector vrijetijdseconomie sterker vertegenwoordigd in Schagen dan in het COROP Kop van Noord-Holland. Opvallend is tevens de sterke oververtegenwoordiging van het cluster Energie. Dit heeft uiteraard te maken met de aanwezigheid van de onderzoekinstituten in Petten die nauw gelieerd zijn aan dit cluster.

Vanuit de gemeente zelf is het cluster bouwnijverheid hier nog aan toegevoegd, vanwege de relatief grote vertegenwoordiging van deze sector in de gemeente. Ongeveer één op de zes vestigingen in de gemeente valt onder de sector bouwnijverheid.

In totaal zijn 1.780 bedrijven en 8.190 banen direct te koppelen aan een van de clusters. Het gaat daarmee om 41 procent van het totaal aantal vestigingen en 40 procent van de werkgelegenheid.

Tabel 2.5
Sectorstructuur naar aantal vestigingen [5]

	Schagen		COROP	
	Abs.	Rel.	Abs.	Rel.
Agribusiness	636	14,6%	3.982	12,8%
Vrijetijdseconomie	400	9,2%	2.657	8,6%
Medisch	34	0,8%	238	0,8%
Energie	18	0,4%	123	0,4%
Maritiem	14	0,3%	407	1,3%
Bouwnijverheid	676	15,5%	4.649	15,0%
Buiten cluster	2.578	59,2%	18.973	61,1%
Totaal	4.356	100,0%	31.029	100,0%

Bron: RMO 2011, bewerking I&O Research

[5] In bijlage 2 een overzicht van de SBI-codes die onder deze clusters vallen

Tabel 2.6
Sectorstructuur naar aantal arbeidsplaatsen

	Schagen		COROP	
	Abs. (afgerond 10-tallen)	Rel.	Abs. (afgerond 10-tallen)	Rel.
Agribusiness	2.910	14,3%	18.870	12,5%
Vrijetijdseconomie	1.290	6,3%	8.930	5,9%
Medisch	920	4,5%	4.580	3,0%
Energie	730	3,6%	1.590	1,1%
Maritiem	40	0,2%	10.250	6,8%
Bouwnijverheid	2.300	11,3%	14.370	9,5%
Buiten cluster	12.180	59,8%	92.430	61,2%
Totaal	20.370	100,0%	151.020	100,0%

Bron: RMO 2011, bewerking I&O Research

Belangrijk binnen de clusters in Schagen zijn de onderzoeksinstellingen op Onderzoekslocatie Petten. In totaal werken hier in 2011 1.240 personen. Hierbij is ECN toebedeeld aan het cluster Energie terwijl Mallinckrodt Medical BV en NRG zijn toegedeeld aan het cluster Medisch.

Hoofdstuk 3

Arbeidsmarkt

3. Arbeidsmarkt

3.1 Bevolking en beroepsbevolking

Bevolking zal groeien

De gemeente Schagen telt ongeveer 46.500 inwoners. Hoewel de bevolking in de gemeente Schagen de afgelopen jaren per saldo licht is afgenomen, wordt op de langere termijn door zowel het PRIMOS-model als het PEARL-model een groei van de bevolking geprognosticeerd. Door de periode van lichte krimp in de afgelopen jaren blijft de groei procentueel lange tijd wat achter bij de landelijke en regionale trend. Rond 2030 is deze achterstand volgens PRIMOS echter weggewerkt en na 2030 groeit de bevolking in de gemeente Schagen relatief gezien sneller dan in de COROP-regio en Nederland. Binnen de PEARL-prognose blijft groei in Schagen enkele procentpunten achter bij de groei landelijk en in de COROP.

Figuur 3.1

Prognose ontwikkeling bevolking (geïndexeerd, 1 januari 2007 = 100)

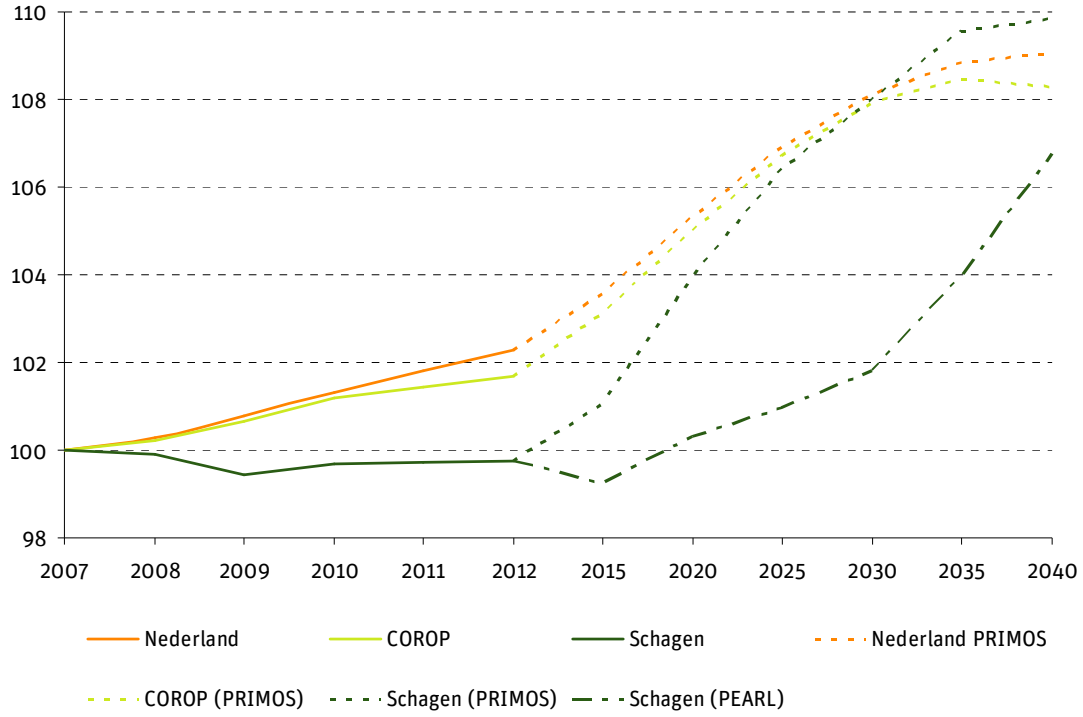

Bron: PEARL, CBS en Primos, ABF Research, bewerking I&O Research

Hoge groene en grijze druk in Schagen

De groene druk is gedefinieerd als het aantal 0-19 jarigen gedeeld door het aantal 20-64 jarigen en de grijze druk als de groep 65 jaar en ouder gedeeld door de groep 20-64 jarigen. De groene druk in Schagen komt uit op 41 procent in 2010. Deze is daarmee vergelijkbaar met het COROP-gebied Kop van Noord-Holland. Landelijk is de groene druk minder dan 39 procent.

Figuur 3.2
Ontwikkeling groene druk

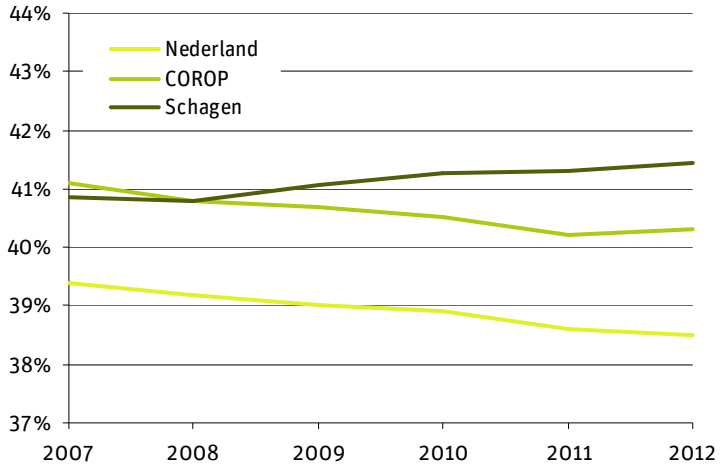

Bron: Primos, bewerking I&O Research

De grijze druk is met 31 procent relatief hoog in Schagen, hetgeen betekent dat de gemeente relatief veel 65-plussers telt. De rest van de regio en het land kent met 27 procent een aanmerkelijk lagere grijze druk. De grijze druk is bovendien snel opgelopen tussen 2007 en 2011.

Figuur 3.3
Ontwikkeling grijze druk

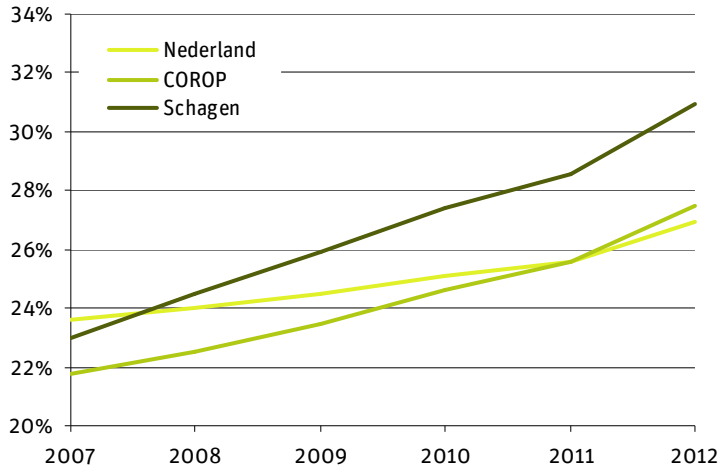

Bron: Primos, bewerking I&O Research

Schagen kent bovengemiddelde netto arbeidsparticipatie

De potentiële beroepsbevolking bestaat uit alle inwoners tussen 15-64 jaar oud. In 2011 ging het in de gemeente Schagen om ongeveer 31.000 inwoners.
De beroepsbevolking is dat deel van de potentiële beroepsbevolking dat beschikbaar is voor de arbeidsmarkt voor een baan van tenminste 12 uur werk per week. Mensen hebben verschillende redenen om zich niet actief aan te bieden op de arbeidsmarkt. Er kan sprake zijn van arbeidsongeschiktheid wegens handicap of ziekte, een bewuste keuze om voor het gezin te zorgen of detentie.

De beroepsbevolking had in Schagen in 2011 een omvang van 22.700 personen. Dit komt neer op een bruto arbeidsparticipatie van 73 procent. Hiermee is deze een fractie hoger dan het regionaal en landelijk cijfer. De bruto arbeidsparticipatie is de afgelopen jaren in het hele land toegenomen, omdat met name meer vrouwen zich aanbieden op de arbeidsmarkt.

De werkzame beroepsbevolking is het deel van de beroepsbevolking dat daadwerkelijk een baan van tenminste 12 uur heeft. In 2011 waren dit bijna 22.000 mensen in Schagen. De netto arbeidparticipatie is hiermee 70 procent; dit is hoger dan regionaal en landelijk.

Tabel 3.1
Arbeidsmarktopbouw Schagen, COROP-gebied en Nederland (2010).

	Schagen	COROP	Nederland
potentiële beroepsbevolking 15-64 jaar	31.100	246.000	11.017.000
beroepsbevolking 15-64 jaar	22.700	176.000	7.817.000
bruto participatiegraad	73%	72%	71%
werkzame beroepsbevolking	21.900	168.000	7.391.000
netto arbeidparticipatie	70%	68%	67%

Bron: CBS

Grijze druk zal toenemen in Schagen

In de komende jaren wordt een verdere vergrijzing en ontgroening van de bevolking verwacht, waardoor de potentiële beroepsbevolking verder zal afnemen. Dit fenomeen zal de COROP Kop van Noord-Holland zwaarder gaan treffen dan de rest van Nederland. Waar in 2020 nog 57 procent van de bevolking tussen de 20 en 65 jaar is, verwacht het prognosemodel van Primos dat in 2040 nog 51 procent van de bevolking in deze groep valt. Deze trend is –iets verzwakt– ook terug te vinden in de gemeente Schagen. De afname van de potentiële beroepsbevolking wordt met name veroorzaakt door de vergrijzing. Het aantal 65-plussers neemt volgens de prognose met 5 á 6 procentpunten toe tussen 2020 en 2040.

Tabel 3.2
Prognose ontwikkeling samenstelling bevolking

	Schagen			COROP			Nederland		
	2020	2030	2040	2020	2030	2040	2020	2030	2040
0 tot 20 jaar	22%	21%	21%	22%	21%	21%	22%	21%	22%
20 tot 65 jaar	56%	54%	52%	57%	54%	51%	58%	55%	53%
65 jaar of ouder	22%	25%	27%	21%	25%	27%	20%	24%	26%

Bron: Primos

Opleidingsniveau beroepsbevolking: vooral veel MBO'ers

In 2007 heeft ruim de helft van de beroepsbevolking in Schagen een MBO opleiding, ongeveer 25 procent is laag opgeleid en bijna een kwart is hoog opgeleid. Daarmee is het gemiddelde opleidingsniveau van de gemeente Schagen iets hoger dan Kop van Noord-Holland, maar gemiddeld lager dan landelijk. Nederland als geheel telt in 2007 32 procent hoog opgeleiden en een krappe 24 procent laag opgeleiden. Tussen 2007 en 2011 is het gemiddeld opleidingsniveau over de gehele linie gestegen. De verschillen tussen Schagen en Nederland al het gaat om het aandeel hoger opgeleiden zijn iets kleiner geworden. In Schagen is in 2011 van de beroepsbevolking minder dan een kwart laag opgeleid, 48 procent is middelbaar opgeleid en 27 procent is hoog opgeleid.

Figuur 3.4
Opleidingsniveau beroepsbevolking Schagen, COROP-gebied en Nederland 2007-2011

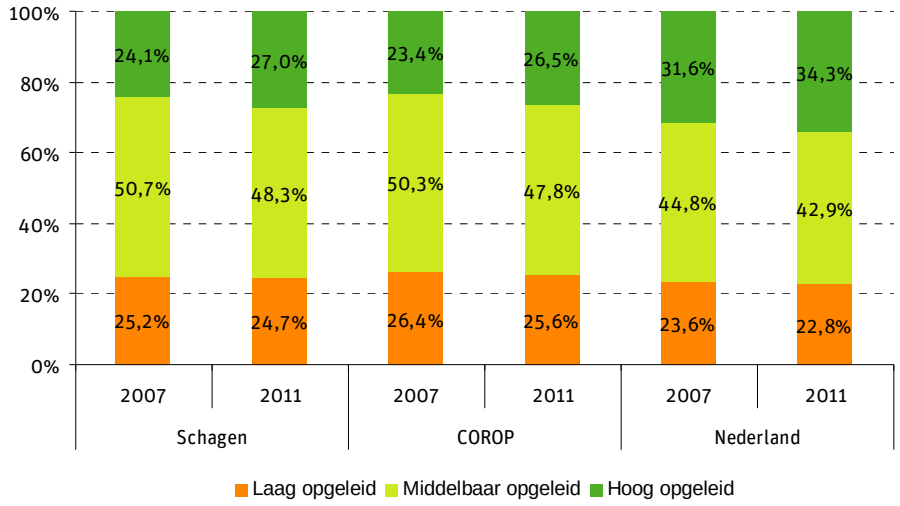

Bron: EBB, CBS, bewerking I&O Research

Ook aantal huishoudens zal blijven groeien

De groei van de bevolking leidt vanzelfsprekend ook tot een groei van het aantal huishoudens. De verwachte groei van het aantal huishoudens is echter sterker dan de geprognosticeerde bevolkingsgroei. Dit heeft te maken met de huishoudensverdunning als gevolg van het toenemende aantal eenpersoonshuishoudens. Het aantal eenpersoonshuishoudens groeit onder meer onder invloed van de vergrijzing, waardoor er veel alleenstaanden bijkomen.

Figuur 3.5
Prognose ontwikkeling aantal huishoudens

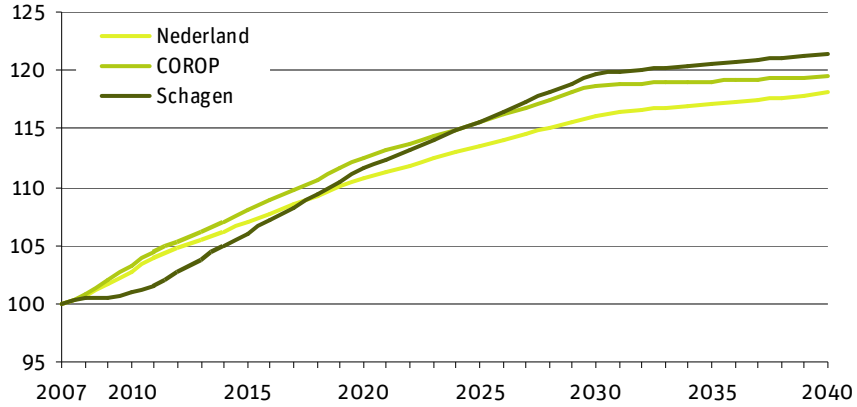

Bron: Primos, bewerking I&O Research

3.2 Woningen

In Schagen groter aandeel koopwoningen dan gemiddeld

De gemeente Schagen kende in 2009 19.051 woningen. Daarvan is 67 procent koopwoning. Het percentage koopwoningen ligt daarmee een fractie hoger dan het regionaal gemiddelde, maar duidelijk hoger dan landelijk. Landelijk is 56 procent van de woningen een koopwoning.
Het totaal aantal woningen is tussen 2007 en 2009 met twee procent toegenomen. Het aantal koopwoningen is daarbij toegenomen. De verhouding koop-/huurwoning is dan ook in deze periode flink opgeschoven ten faveure van de koopwoningen. In de referentiegebieden is dezelfde trend waarneembaar.

Tabel 3.3
Totaal aantal woningen 2007-2009 en percentage koopwoningen

	Schagen			COROP			Nederland		
	2007	2008	2009	2007	2008	2009	2007	2008	2009
Totaal aantal woningen	18.767	19.003	19.051	151.927	153.774	155.808	6.967.046	7.043.212	7.104.518
Geïndexeerde groei	100	101	102	100	101	103	100	101	102
Percentage koopwoningen	65%	65%	67%	63%	63%	64%	55%	55%	56%

Bron: CBS

In Schagen gemiddelde WOZ-waarde hoger dan landelijk

De gemiddelde WOZ-waarde van woningen ligt in 2012 op € 246.000. Dit is aanmerkelijk hoger dan landelijk en de Kop van Noord-Holland. Hieruit kan worden afgeleid dat Schagen geliefd is als woongemeente.

Tabel 3.4
WOZ-waarde (x €1.000)

	2008	2009	2010	2011	2012
Schagen	240	249	252	250	246
COROP	216	223	224	220	216
Nederland	232	241	243	237	232

Bron: CBS

3.3 Pendelbalans

Meer dan de helft werkzame beroepsbevolking pendelt naar werklocatie buiten gemeentegrenzen

De gemeente Schagen heeft een werkzame beroepsbevolking van bijna 22.000 personen. Iets minder dan de helft van de werkzame beroepsbevolking heeft een baan in de eigen gemeente. Meer dan de helft pendelt naar een werklocatie buiten de Schagen. Alkmaar, Den Helder, Heerhugowaard en Amsterdam zijn de meest voorkomende werklocaties buiten de gemeente. Werken buiten de provincie Noord-Holland komt vrijwel niet voor.

Tabel 3.5

Werklocatie van werkzame beroepsbevolking woonachting in de gemeente Schagen.

Werkgemeente	Aandeel van de werkzame beroepsbevolking dat werkt in deze werkgemeente
Schagen	44,2%
Alkmaar	11,5%
Den Helder	6,9%
Heerhugowaard	6,5%
Amsterdam	5,5%
Hollands Kroon	3,2%
Langedijk	3,2%
Bergen (NH.)	2,8%
Velsen	2,3%
Haarlem	1,4%
Haarlemmermeer	1,4%
Hoorn	1,4%
Purmerend	0,9%
Zaanstad	0,9%
Beverwijk	0,5%
overige	7,4%

Bron: CBS

Pendelbalans in Schagen negatief

Schagen heeft in 2011 een beroepsbevolking van ongeveer 22.700 personen. Hiervan waren er in Schagen gemiddeld 710 werkloos en 21.990 hadden een baan. Vanuit de Enquête Beroepsbevolking is bekend dat ca. 44 procent van de werkzame personen in de eigen gemeente werkt. Dit komt neer op 9.680 banen. Dit betekent dat de inkomende pendel kan worden geschat op 10.690 banen en de uitgaande pendel uitkomt op 12.310 banen. De gemeente Schagen heeft daarmee een negatief pendelsaldo van -1.620 banen in 2011. Overigens geldt voor de gehele regio Noord-Holland Noord dat de woon-werkbalans negatief is, zoals blijkt uit figuur 3.8.

Figuur 3.7

Woon-werkbalans gemeente Schagen, 2011.

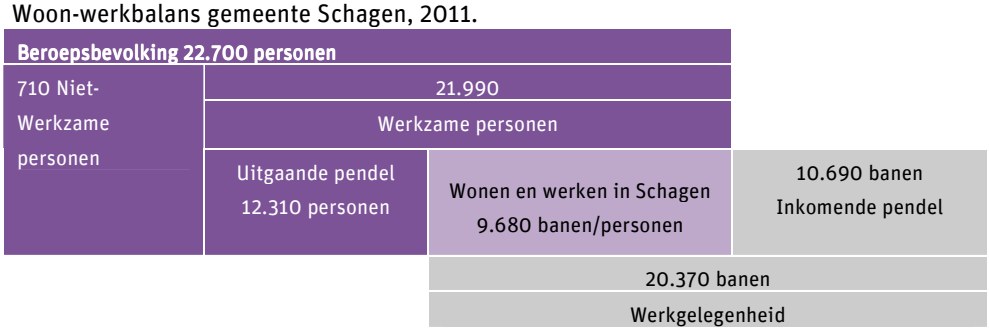

Bron: CBS, LISA, bewerking I&O Research

Figuur 3.8

Woon-werkbalans naar COROP (>0 is werkregio en < 0 is woonregio)

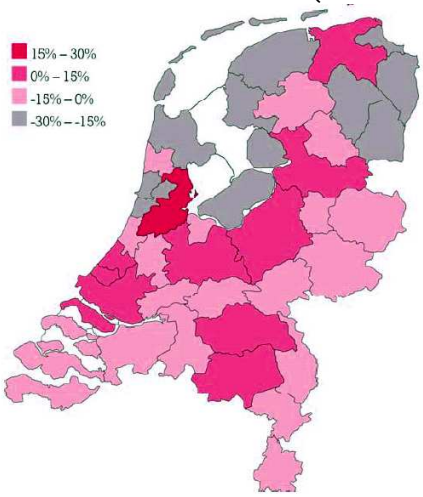

Bron: CBS, bewerking ING Economisch Bureau, augustus 2012

Reistijd verklaring voor focus pendel binnen Noord-Holland

De verklaring voor de beperkte pendel naar locaties buiten de provincie Noord-Holland zit in de bereikbaarheid van deze gebieden vanuit Schagen. Alleen kleine delen van Friesland zijn binnen het uur te bereiken. Voor locaties Flevoland (via de Houtribdijk), Zuid-Holland en Utrecht moet men al meer dan een uur reizen. De meeste locaties zitten uiteraard op minder dan een half uur rijden (Heerhugowaard, Alkmaar, Den Helder, Langedijk, Bergen, Hollands Kroon).

Figuur 3.6
Bereikbaarheid vanuit Schagen (kern)

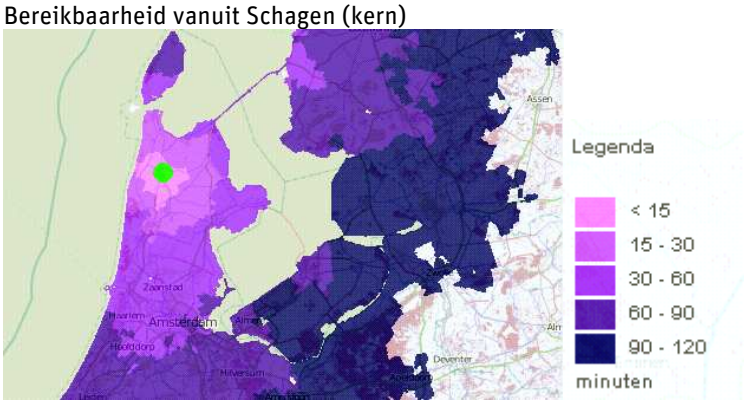

Bron: Nationale bereikbaarheidskaart

Aantrekkingkracht metropoolregio Amsterdam zorgt voor pendelstroom naar zuidelijk deel provincie

Ongeveer tien procent van de Schaagse forenzen heeft een baan in de metropoolregio Amsterdam. Behalve Amsterdam zelf zijn dit bijvoorbeeld Haarlem, Haarlemmermeer en Velzen. Dit wordt veroorzaakt door het hoger aantal banen dat zich in deze regio concentreert. De ontplooiingsmogelijkheden zijn hierdoor vele malen sterker dan in Noord-Holland Noord, dat zich meer als woonregio kan profileren.

Figuur 3.7
Ontplooiingsmogelijkheden

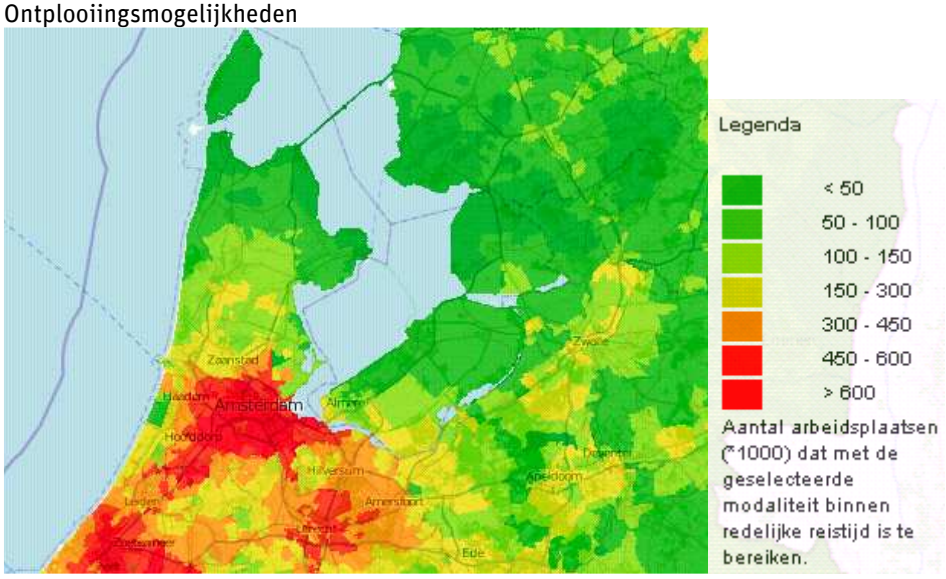

Bron: Nationale bereikbaarheidskaart

3.4 Werkloosheid

Gemiddeld over het jaar 2011 zijn er in Schagen 710 Niet-Werkende Werkzoekenden (NWW'ers). Dit is een afname van 23 procent ten opzichte van het werkloosheidsaantal begin 2007. Met een beroepsbevolking van 22.700 personen bedraagt het werkloosheidspercentage in Schagen eind 2011 ca. 3 procent. Schagen heeft daarmee een relatief laag werkloosheidspercentage, want landelijk is ultimo 2011 bijna 7 procent van de beroepsbevolking werkloos.

Wanneer de situatie begin 2007 als uitgangspunt wordt genomen, is er een duidelijke afnemende trend zichtbaar voor wat betreft de werkloosheid. Vanaf het eerste kwartaal 2009 was er echter weer sprake van een stijgend aantal werkzoekenden als gevolg van de economische crisis. Vanaf begin 2010 neemt de werkloosheid weer licht af. Vanaf het vierde kwart 2011 is er als gevolg van de tweede recessie in korte tijd (de dubbele dip) wederom sprake van een oplopende werkloosheid.

Figuur 3.8
Geïndexeerde ontwikkeling werkloosheid 2007-2012 (gemiddelde 1e kwartaal 2007 = 100)

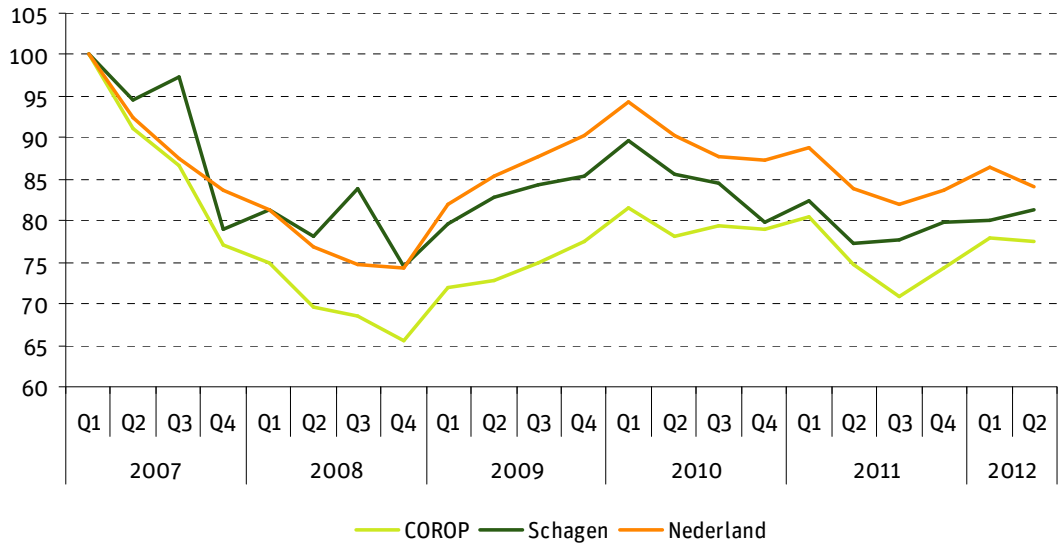

Bron: UWV Werkbedrijf, bewerking I&O Research

Leeftijd: meeste werklozen 45 jaar of ouder

In Schagen zijn de meeste Niet-Werkende Werkzoekenden 40 jaar of ouder. Mei 2012 gaat het hier zelfs om de tweederde van alle werklozen. In de rest van Nederland zijn werklozen in deze leeftijdscategorie eveneens het sterkst vertegenwoordigd.

Geslacht: ongeveer evenveel mannen als vrouwen onder de werklozen

In Schagen zijn relatief veel vrouwen ingeschreven als werkzoekend. Er zijn slechts een fractie meer NWW'ers van het mannelijke geslacht. In Nederland zijn er meer mannelijke dan vrouwelijke werklozen.

Meer dan de helft van de NWW'ers minder dan een jaar ingeschreven

De meeste werklozen (59%) staan minder dan 12 maanden ingeschreven. Ruim een kwart van de werklozen staat al langer dan twee jaar staat ingeschreven.

Opleiding: meeste werklozen zijn laag opgeleid

In Schagen zijn de meeste werklozen laag en middelbaar opgeleid, wat strookt met het landelijk beeld. De hoogopgeleiden zorgen voor een zevende van het totaal aantal werklozen.

Tabel 3.6

Werkloosheid naar kenmerk Schagen (peildatum: mei 2012).

Kenmerken		Abs.	Aandeel %
leeftijd	15 tot 30 jaar	137	18%
	30 tot 40 jaar	128	17%
	40 tot 50 jaar	176	24%
	50 tot 60 jaar	208	28%
	60 jaar en ouder	96	13%
geslacht	man	381	51%
	vrouw	364	49%
inschrijvingsduur	< 12 maanden	440	59%
	12 - 24 maanden	108	15%
	> 24 maanden	197	26%
opleidingsniveau	lager	327	44%
	middelbaar	316	42%
	hoger	102	14%
totaal		745	100%

Bron: UWV Werkbedrijf

Hoofdstuk 4

Ruimte om te ondernemen en bereikbaarheid

4. Ruimte om te ondernemen en bereikbaarheid

4.1 Bedrijventerreinen

Volgens opgave in het Integraal Bedrijventerrein Informatie Systeem (IBIS) heeft het totaal areaal bedrijventerrein in de gemeente Schagen een omvang van 249 ha bruto en 165,5 hectare netto. Het grootste bedrijventerrein is Witte Paal (43,5 ha netto), gevolgd door Lagedijk (35,5 ha netto). Beide liggen in de kern Schagen.

Bij het inventariseren van de voorraad uitgeefbaar bedrijventerrein wordt onderscheid gemaakt tussen direct uitgeefbaar en niet-direct uitgeefbaar terrein. Direct uitgeefbare terreinen zijn ontsloten en bouwrijp en kunnen meteen verkocht worden. Niet-direct uitgeefbare bedrijventerreinen hebben nog te maken met bijvoorbeeld bodemsanering, planologische procedures, vergunningen, bouwrijp maken of de aanleg van infrastructuur en zijn daardoor (nog) niet geschikt voor verkoop of ontwikkeling.
In totaal is nog 14 hectare uitgeefbaar. De 6 hectare op bedrijventerrein Lagedijk en 3 hectare op bedrijventerrein Oudevaart Zuid zijn direct uitgeefbaar. De 5 hectare van Kolksluis 't Zand zijn nog in ontwikkeling.
Naast de uitbreiding van Kolksluis zijn er zachte plannen voor uitbreiding van de bedrijventerreinen in Waarland en Warmenhuizen. Ook voor Witte Paal is er een zacht plan voor uitbreiding in zuidelijke richting.

Tabel 4.1
Overzicht bedrijventerreinen en bedrijfslocaties gemeente Schagen (1-1-2012)

Plannaam	Kernnaam	Bruto oppervlak	Netto oppervlak	Totaal uitgeefbaar	Direct uitgeefbaar
De Groet I en II	Waarland	7,0	5,3	0	0
De Banne	Dirkshorn	12,3	8,4	0	0
Oudevaart	Warmenhuizen	18,0	14,0	0	0
Oudevaart Zuid	Warmenhuizen	19,3	17,5	3,0	3,0
Huisweid	Warmenhuizen	12,2	10,6	0	0
De Dijken	Tuitjenhorn	4,4	2,6	0	0
Blankendaal	Tuitjenhorn	3,8	2,7	0	0
Lagedijk	Schagen	54,5	35,5	6,0	6,0
Witte Paal	Schagen	76,5	43,5	0	0
Kolksluis	't Zand	15,0	11,6	0	0
Trambaan	Schagerbrug	10,0	7,0	0	0
Jeweldijk	Callantsoog	2,0	1,8	0	0
Uitbreiding Kolksluis	't Zand	14,5	5,0	5,0	0
Totaal bedrijventerreinen		249	165,5	14	9,0
Bedrijvenlocaties					
Onderzoekslocatie Petten	Petten				
BolleNoord	't Zand				

Bron: IBIS 2012

Over de periode 2007-2010 is er in totaal 6,7 hectare netto uitgegeven. Dit is gemiddeld 1,3 hectare per jaar.

Figuur 4.1
Kaartje locatie bedrijventerreinen en bedrijfslocaties gemeente Schagen

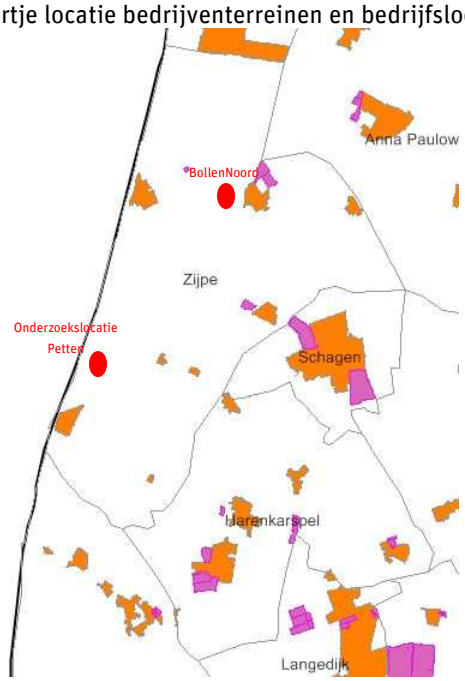

Bron: IBIS, kaartje I&O Research

Herstructurering van terreinen

Voor een aantal van de bedrijventerreinen staat in het regionale herstructureringsplan voor de periode 2009-2020 een herstructurering op het programma. In totaal bedraagt deze herstructureringsopgave 78 hectare. Bedrijventerrein Lagedijk is tussen 2009-2011 al voor een belangrijk deel geherstructureerd. Voor de periode 2012-2020 staat voor de bedrijventerreinen De Banne, Oudevaart, Huisweid, Trambaan/Schagerbrug een facelift gepland. In totaal gaat het om ca. 40 hectare dat een facelift zal krijgen. Voor Jeweldijk wordt gekeken wat de eventuele transformatiemogelijkheden zijn. Deze plannen zijn echter nog niet concreet.

4.2 Ruimte voor de agrarische sector

Van het totale grondoppervlak van de gemeente Schagen is 13.360 ha. bestemd als agrarisch terrein, ofwel 71 procent van het totale grondoppervlak. In 2011 is daarvan 10.360 in gebruik door agrarische bedrijven, waarvan 47 procent bestaat uit grasland en groenvoedergewassen, 35 procent bestaat uit tuinbouw op de open grond. 0,4 procent betreft glastuinbouw en 18 procent is akkerbouw.
In vergelijking met de COROP Kop van Noord-Holland en zeker in vergelijk met Nederland kent de gemeente Schagen daarmee relatief veel meer tuinbouw en is het aandeel akkerbouw duidelijk minder. Als gekeken wordt naar de ontwikkeling van het areaal landbouwgrond in gebruik dan is dat tussen

2000 en 2007 licht afgenomen; in periode 2007 en 2009 is er duidelijk sprake van groei, maar na 2009 kan weer een lichte afname worden geconstateerd. De verhoudingen tussen de verschillende soorten landbouw blijft nagenoeg constant, al lijkt het aandeel tuinbouw op de volle grond de laatste jaren wat te groeien ten kosten van grasland en de productie van groenvoedergewassen.

Figuur 4.2
Agrarisch grondgebruik naar branche, 2011

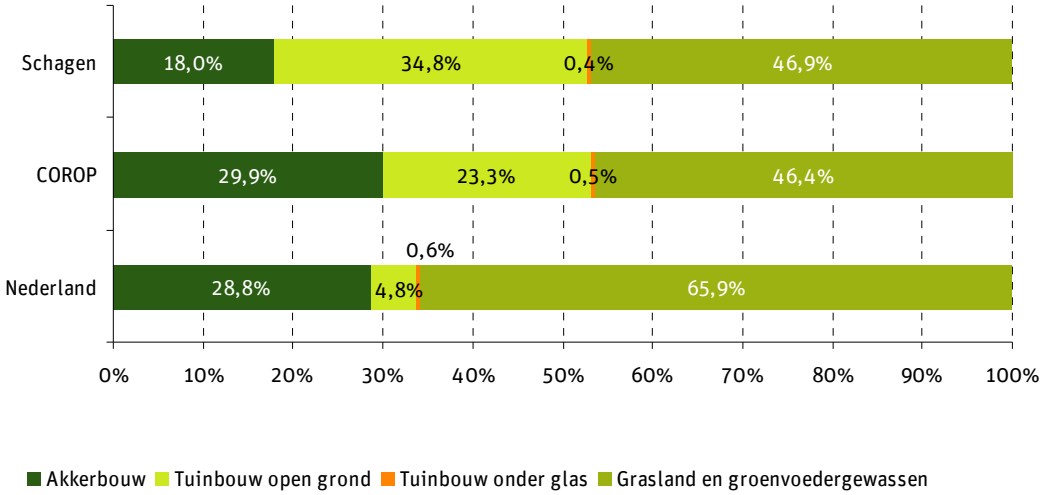

Bron: CBS Landbouwtellingen

Figuur 4.3
Agrarisch grondgebruik naar branche, 2000-2011, Schagen

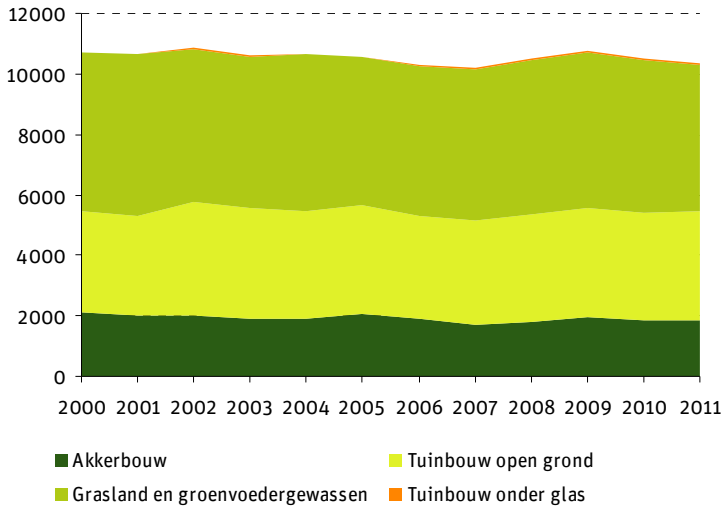

Bron: CBS Landbouwtellingen

4.3 Detailhandel

De gemeente Schagen heeft een totaal van 337 winkels, waarvan er in 2011 16 leeg stonden (5%). Het totale verkoopvloeroppervlak is 83.760 m² groot, daarvan staat 2.100 m² leeg (2,5%). De leegstand is daarmee laag te noemen. De 321 panden waar wel een winkel is gevestigd, hebben samen bijna 81.660 vierkante meter aan winkelvloeroppervlakte in gebruik. Ongeveer de helft hiervan valt in de categorie 'in en om het huis'. Het winkelaanbod concentreert zich in de kernen Schagen, Warmenhuizen en Callantsoog. Daarnaast is er een beperkt aanbod in Tuitjenhorn, 't Zand en Petten.

Tabel 4.2
Overzicht aantal winkels en winkelvloeroppervlakte

	Dagelijkse artikelen	Mode en luxe	Vrije tijd	In en om het huis	Overig	Winkels in gebruik (netto)	Leeg-stand	Bruto Totaal
Aantal winkels	86	110	25	83	17	321	16	337
Winkelvloeroppervlakte	19.043	14.868	4.695	40.123	2.931	81.660	2.100	83.760

Bron: Koopstromenonderzoek Randstad 2011/Locatus, I&O Research

Meerderheid bevolking Schagen koopt niet-dagelijkse artikelen in eigen gemeente

De totale omzet voor dagelijkse artikelen bedraagt in Schagen ruim 100 miljoen euro. Het percentage inwoners van Schagen dat in de eigen plaats dagelijkse artikelen koopt (koopkrachtbinding) is 87 procent. Voor niet-dagelijkse artikelen is het draagvlak bijna 95 miljoen euro en het deel van de bestedingen van de inwoners van Schagen dat in de eigen gemeente niet-dagelijkse artikelen bedraagt 65 procent. Voor de artikelgroepen doe-het-zelf en bloemen, planten en tuinartikelen is naast de artikelen uit de dagelijkse sector de koopkrachtbinding het grootst; respectievelijk 77 en 79 procent van de inwoners van Schagen koopt deze artikelgroepen in de eigen gemeente.

Van het totale draagvlak voor dagelijkse artikelen is dertien procent afkomstig uit andere plaatsen. Dit geldt voor 35 procent van het draagvlak voor niet-dagelijkse artikelen. De branches voor kleding en schoenen en lederwaren kennen de grootste relatieve toevloeiing: van alle klanten is hier respectievelijk 49 en 48 procent afkomstig van buiten Schagen. Voor alle branches geldt dus dat de meerderheid van de klanten afkomstig is uit Schagen.

Tabel 4.3
Detailhandelsomzet (in milj. €) gemeente Schagen, uitgesplitst naar binding & toevloeiing, per artikelgroep (2011)

	Totale omzet (in mln€)	Binding absoluut (in mln€)	Bindings-percentage [6]	Toevloeiing absoluut (in mln €)	Toevloeiings-percentage[7]
dagelijkse producten	**106.8**	**92.4**	**87%**	**14.4**	**13%**
dagelijkse boodschappen	96.8	83.9	87%	12.9	13%
persoonlijke verzorging	9.9	8.5	85%	1.5	15%
niet dagelijkse producten	**94.9**	**61.5**	**65%**	**33.3**	**35%**
kleding	24.5	12.5	51%	12.0	49%
schoenen en lederwaren	5.6	2.9	52%	2.7	48%
elektronica	9.8	6.8	69%	3.0	31%
huishoudelijke artikelen	6.6	4.5	71%	1.9	29%
woninginrichting	12.2	7.8	64%	4.4	36%
doe-het-zelf artikelen	8.9	6.9	77%	2.0	23%
bloemen, planten en tuinartikelen	11	8.7	79%	2.3	21%
vrijetijdsartikelen	13.9	9.9	71%	4.0	29%
juweliersartikelen	2.6	1.6	62%	1.0	38%
Totaal	201.6	153.9	76%	47.7	24%

Bron: Koopstromenonderzoek Randstad 2011, I&O Research

4.4 T&R aanbod

De toeristische sector in Schagen is de afgelopen jaren met name qua aantal vestigingen gestaag toegenomen. In 2007 waren er nog 360 toeristische bedrijven in het gebied gevestigd, terwijl in 2011 dit aantal is toegenomen tot 400. Zoals blijkt uit tabel 4.4 is bijna 90% kleinschalig met 0 tot 5 werkzame personen. Slechts drie bedrijven kunnen tot het middenbedrijf worden gerekend en hebben meer dan 20 werkzame personen in dienst.

Het aantal arbeidsplaatsen heeft geen vergelijkbare ontwikkeling doorgemaakt. In 2011 waren er zelfs iets minder banen (1.290) in de T&R-sector dan in 2007 (1.300).

[6] mate waarin de bevolking in de eigen plaats koopt, uitgedrukt als percentage van het aantal inwoners

[7] mate waarin Schagen klanten uit andere plaatsen aantrekt, uitgedrukt als percentage van het draagvlak

Figuur 4.2
Overzicht ontwikkeling aantal vestigingen en banen in toeristische sector (indexcijfer, 2007= 100)

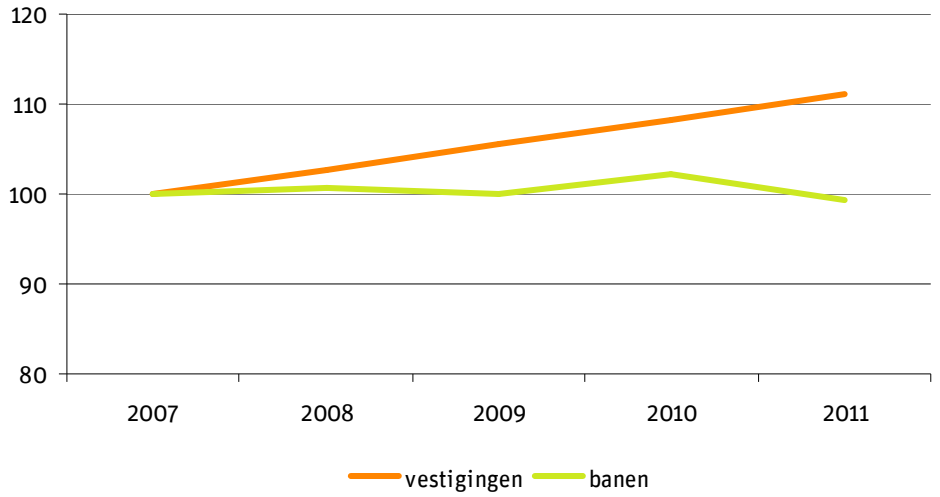

Bron: LISA, bewerking I&O Research

Tabel 4.4
Samenstelling cluster vrijetijdseconomie in Schagen in 2011 naar grootteklasse (op basis van fulltime werkgelegenheid)

	Aantal bedrijven naar grootteklasse			Aandelen naar grootteklasse		
Branche	0-5 wp	5-20 wp	> 20 wp	0-5 wp	5-20 wp	> 20 wp
Detailhandel/ groothandel gerelateerd aan T&R	25	2	0	93%	7%	-
Logiesverstrekking	51	9	1	83%	15%	2%
Horeca	94	21	1	81%	18%	1%
Vervoer	31	2	0	94%	6%	-
Cultuur, recreatie en amusement	45	0	0	100%	-	-
Sport	70	5	1	92%	7%	1%
Overig T&R	42	0	0	100%	-	-
Totaal sector vrijetijdseconomie	**358**	**39**	**3**	**89%**	**10%**	**1%**

Het aantal overnachtingen

Het aantal overnachtingen in de gemeente Schagen is moeilijk te vergelijken omdat de fusiegemeenten verschillende methodieken gebruiken voor het innen van toeristenbelasting. Voor 2013 wordt uitgegaan van een geüniformeerd tarief van € 0,92 per overnachting. De verwachte opbrengst voor 2013 is € 832.500. Dat betekent dat er ongeveer 905.000 overnachtingen op jaarbasis zijn in de gemeente Schagen.

4.5 Bereikbaarheid

De gemeente Schagen is bereikbaar via alle modaliteiten: weg, spoor en water.

Autobereikbaarheid

De gemeente Schagen is vanuit diverse richtingen bereikbaar. Dit zijn de Rijksweg N9 en de provinciale wegen N245/N248 en de kustweg N502, de N504, de N241 en de N249. De N9 heeft de afgelopen jaren een flinke impuls gekregen. Ondermeer zijn diverse kruisingen ongelijkvloers gemaakt. Hierdoor is de bereikbaarheid sterk verbeterd. Op de N245 is daarentegen een enkelbaans autoweg met ongelijke kruisingen met een maximum snelheid van 80 km per uur. De bereikbaarheid over deze route is daarmee niet optimaal.

Als het gaat om de interne bereikbaarheid binnen de gemeente Schagen dan zijn met name de vlotbruggen over het Noordhollandsch kanaal grote knelpunten voor het (vracht)verkeer. Veel van de bruggen zijn een richtingsverkeer en houden daarmee de doorstroming op. Daarnaast zijn ze kwetsbaar gebleken en niet zelden vanwege schade gesloten.

Openbaar vervoer

De gemeente Schagen beschikt met station Schagen over een aansluiting op het spoornet op de lijn Amsterdam-Alkmaar-Den Helder. Daarnaast zijn er de volgende busverbindingen.

Streekvervoer:

Lijn	Route
151	Alkmaar - Schoorl - Groet - Petten - 't Zand - Julianadorp
152	Schagen - Schagerbrug - Callantsoog - Julianadorp
153	Schagen - Barsingerhorn - Lutjewinkel - Kolhorn - Middenmeer
154	Schagen - Zijdewind - 't Veld - Winkel - Nieuwe Niedorp
157	Alkmaar - Schoorldam - Warmenhuizen - Tuitjenhorn (- Dirkshorn - Schagen)

Buurtbus:

Lijn	Route
406	Schagen - Zijdewind - Waarland - Tuitjenhorn
411	Schagen - Sint Maarten - Dirkshorn/Sint Maartensvlotbrug - Burgerbrug - Tuitjenhorn
416	Schagen - Oudesluis - Anna Paulowna - Wieringerwaard - Slootdorp - Wieringerwerf - Kreileroord
417	Schagen - Barsingerhorn - Kolhorn - Lutjewinkel - Winkel - Nieuw Niedorp - Oude Niedorp - Hoogwoud - Opmeer - Obdam

Water

De gemeente Schagen is via het Hollands kanaal ontsloten op vaarwater. Het kanaal kan zowel worden gebruikt voor de binnenvaart (CEMT-klasse III) als de recreatievaart. In de haven van Schagen is zowel ruimte voor de pleziervaart als voor overslag van bulkgoederen.

Figuur 4.3
Overzicht busverbindingen gemeente Schagen

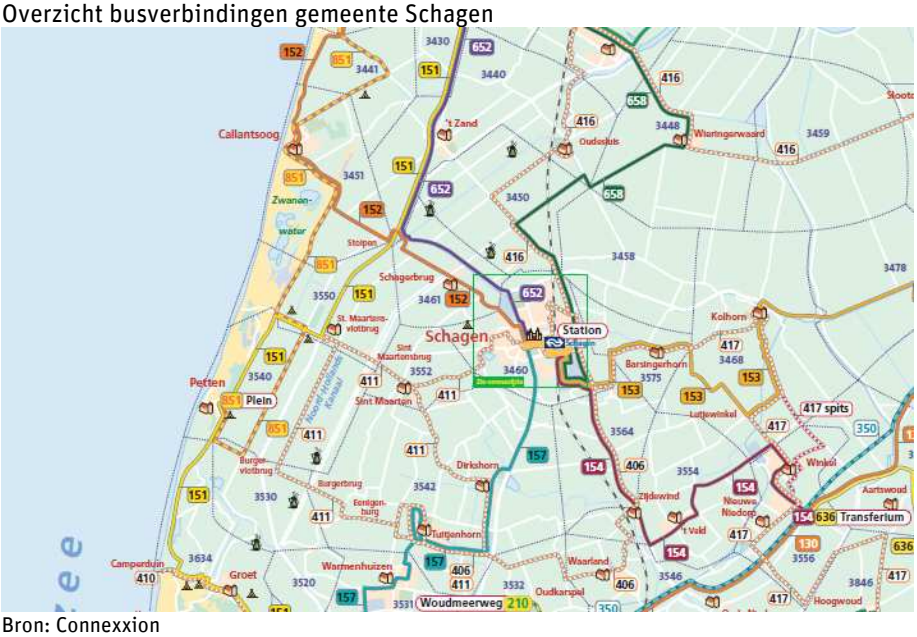

Bron: Connexxion

Figuur 4.4
Overzicht weginfrastructuur gemeente Schagen

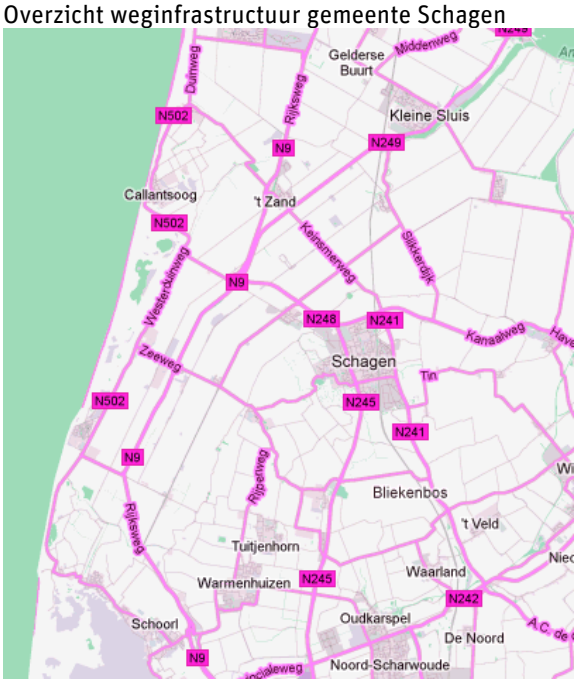

Bron: maps.google.nl

Figuur 4.5
Overzicht treinverbinding gemeente Schagen

Bron: wikipedia

Hoofdstuk 5

Beleidskader

5. Beleidskaders

5.1 Inleiding

Voor het nieuwe economisch beleidsplan zijn er diverse documenten die dienen als beleidskader voor het nieuwe economisch beleid van de gemeente Schagen. Het gaat daarbij om Rijksbeleid, provinciaal beleid, regionaal beleid en lokaal beleid. In dit hoofdstuk wordt een kort overzicht gegeven van de meest relevante beleidstukken.

5.2 Rijksbeleid

Het kabinet heeft begin 2011 een nieuw bedrijvenbeleid ingezet. Uitgangspunt is dat de overheid minder stuurt met regels en subsidies, maar Nederlandse bedrijven de ruimte krijgen om te ondernemen, te investeren, te innoveren en te exporteren. Er zijn negen topsectoren aangewezen waarop extra wordt ingezet. Het kabinet heeft ondernemers en onderzoekers uit negen topsectoren van de Nederlandse economie gevraagd om concrete voorstellen te doen die de Nederlandse concurrentiekracht versterken. Deze negen topsectoren zijn:

1) Agrofood
2) Creatieve industrie
3) Energie
4) Tuinbouw en uitgangsmaterialen
5) Life Sciences en Health
6) Water
7) High Tech
8) Logistiek
9) Chemie

De gemeente Schagen kan met name uitstekend aanhaken bij de topsectoren Agrofood, Tuinbouw en uitgangsmaterialen en Energie.

5.3 Provinciaal beleid

Economische agenda 2012-2015

In de economische agenda worden door de provincie de volgende speerpunten benoemd:

- Kennis en innovatie;
- Werklocaties;
- Arbeidsmarkt en onderwijs;
- Toerisme en watersport;
- ondersteunend beleid.

In haar economisch beleid sluit de provincie nauw aan op de vijf clusters zoals die in Noord-Holland Noord zijn benoemd:

1) Agribusiness: in dit cluster zitten sterke spelers zoals de Agriboard, waaronder bijvoorbeeld Seedvalley en Biovalley vallen. Deze actoren hebben nu al een grote rol op de mondiale markt.
2) Medisch: dit cluster staat nog in de kinderschoenen maar wordt door de specifieke kennis en de combinatie met het agibusinesscluster als een grote kans voor de regio gezien.
3) Maritiem: is met name aanwezig in Den Helder en kan verder groeien door ontwikkelingen in de offshore industrie. Hier heeft de geografische ligging ten opzichte van de Noordzee en omliggende landen een positieve invloed.
4) Energie: dit cluster richt zich met name op duurzame energie. De reeds aanwezige kennislaboratoria kunnen worden versterkt door de geografische ligging, die zorgt voor de meest zonuren en meest wind in heel Nederland.
5) Vrijetijdseconomie: richt zich op toerisme en recreatie, met name gericht op de aanwezigheid van de zee en de oude stedelijke centra Alkmaar, Hoorn en Enkhuizen.

Voor de gemeente Schagen zijn vooral Agribusiness, Energie en Vrijetijdseconomie interessante clusters, waar zij uitstekend bij kan aanhaken in haar economisch beleid.

5.4 Regionaal beleid

Regionaal Economisch beleid

De gebiedsagenda Noordwest-Nederland (2009) is in Noord-Holland Noord als uitgangspunt genomen voor het regionaal economisch beleid.
De agenda richt zich op zowel het versterken van de eigen kracht van het gebied als het ondersteunen van de metropoolregio. Een belangrijk speerpunt is het meer in evenwicht brengen van de woon/werkbalans. Om dit te bereiken moeten er minimaal 10.000 arbeidsplaatsen worden gerealiseerd.
Relevante programma's en projecten binnen de gemeente Schagen die hier aan bijdragen zijn:

- Agricluster Seedvalley
- Uitbreiding en vernieuwing van de woningvoorraad
- Anticiperen op Krimp
- Westfriese Omringdijk
- N9

Op dit moment is een actualisatie van de gebiedsagenda in ontwikkeling.

De kop op de kaart! (2011)

De commissie voor de Kop van Noord-Holland heeft onderzocht welke sociaaleconomische en ecologische impulsen de Kop van Noord-Holland weer op de kaart kunnen zetten. Het bijbehorende programma is vastgesteld door de provincie en geïmplementeerd in de publieke uitvoeringsagenda voor de Kop van Noord-Holland.
In het document worden vier inhoudelijke impulsen genoemd:

- Investeren in de versterking en de toekomst van de agrarische sector;
- Investeren in de maritieme ontwikkeling van Den Helder;
- Investeren in de ontwikkeling van recreatie en toerisme;
- Investeren in duurzame energie.

Daarbij zijn de volgende rode draden voor het beleid benoemd:
- Het aantrekken en vasthouden van de beroepsbevolking
- Een vraaggestuurde benadering van wonen
- Een integrale strategie voor natuurontwikkeling
- Rol van de provincie en instrumenten.

Publieke uitvoeringsagenda Kop van Noord-Holland

In 2011 zijn de gemeenten in de Kop van Noord-Holland samen met de provincie gestart met het opzetten van een nauwere samenwerking in de regio gericht op het samen creëren van ruimtelijk-economische voorwaarden waardoor wonen, werken en recreëren in de regio worden versterkt en verbeterd. Hiertoe is de stuurgroep Kop van Noord-Holland opgericht met bestuurders uit de gemeenten en de provincie Noord-Holland. De stuurgroep heeft de publieke uitvoeringsagenda Kop van Noord-Holland opgesteld. De uitvoeringsagenda benoemt acties die publieke partijen gaan uitvoeren. In de uitvoeringsagenda is ook het programma uit De Kop op de kaart! opgenomen.

Regionaal bedrijventerreinbeleid

In de Kop van Noord-Holland wordt al sinds 2004 regionaal samengewerkt op het thema bedrijventerreinen. Deze samenwerking heeft tot de onderstaande documenten geleid waarin afspraken zijn opgenomen ten aanzien van de ontwikkeling en herstructurering van bedrijventerreinen:
1. Regionale Visie Bedrijventerreinen Kop van Noord-Holland (2007)
2. Plan van aanpak Uitvoer Regionale Visie Kop van Noord-Holland (2008)
3. Herstructureringsopgave Verouderde Bedrijventerreinen in de Kop van Noord-Holland (2009)
4. Regionaal Arrangement Bedrijventerreinen Kop van Noord-Holland (2009)
5. Regionaal Herstructureringsprogramma Bedrijventerreinen Kop van Noord-Holland 2009-2013 (2010)

In 2012 is het Regionaal Programma Bedrijventerreinen Kop van Noord-Holland (concept) opgesteld waarmee de eerder gemaakte afspraken worden bekrachtigd. Het beleid bevat onder meer de volgende concrete afspraken:

1. de gemeenten streven naar het behoud van minimaal het kwaliteitsniveau ‘schoon, heel en veilig’ voor de bestaande en nieuwe bedrijventerreinen;
2. het ambtelijk overleg presenteert in 2012 een nadere analyse naar de mogelijkheden voor duurzaam beheer, waarbij ingegaan wordt op: samenwerkingsvormen, juridische (on)mogelijkheden, financieringsmogelijkheden, samenwerkingspartners, et cetera;
3. het ambtelijk overleg analyseert de regionale situatie op het gebied van het grondprijsbeleid en vertaalt deze naar een voorstel om te komen tot een eenduidige systematiek.
4. het ambtelijk overleg maakt in 2012 een voorstel voor een bedrijfshuisvestingswerkwijze: dit is een afsprakenkader waarin wordt vastgelegd hoe te handelen wanneer een bedrijf een huisvestingsvraag heeft. Hoewel de locatiekeuze altijd bij het bedrijf ligt, kan het als een tool werken om service te verlenen aan bedrijven en waarbij regionale afspraken worden getoetst. De werkwijze is met name van belang voor de andere kopgemeenten omdat de

gemeentegrenzen zo dicht op elkaar liggen dat het vanuit regioverband wenselijk kan zijn proberen te sturen op het vestigingsbeleid;

5. het regionaal programma wordt voorgelegd aan relevante regionale organisaties. Bij de nadere uitwerking van de afspraken door het ambtelijk overleg zullen deze organisaties tijdig worden betrokken.

Regionaal detailhandelsbeleid

De negen gemeenten in de Kop van Noord-Holland hebben in 2011 de “Detailhandelsvisie Kop van Noord-Holland” laten opstellen. De visie pleit voor gericht investeren in de kwaliteit van de bestaande winkelgebieden. Om de aantrekkelijkheid van winkelgebieden te versterken, moeten nieuwe plannen in principe bij al bestaande en geplande gebieden ontwikkeld worden. De regio wil er dus geen nieuwe winkelgebieden bij. Daarnaast moeten bepaalde nieuwe detailhandelsinitiatieven regionaal worden afgestemd. Afstemming moet plaatsvinden over de volgende initiatieven:

- een detailhandelsontwikkeling groter dan 5.000 m² in een regionaal of subregionaal hoofdwinkelgebied;
- detailhandelsontwikkelingen groter dan 1.500 m² op PDV en GDV locaties;
- detailhandelsontwikkelingen voor een lokale basisvoorziening groter dan 1.500 m²;
- detailhandelsontwikkelingen groter dan 1.500 m² op een solitaire locatie.

De overige ontwikkelingen vallen onder lokale verantwoordelijkheid.

Schematisch is dit weergegeven in figuur 5.1:

Figuur 5.1
Afwegingskader detailhandelsontwikkelingen

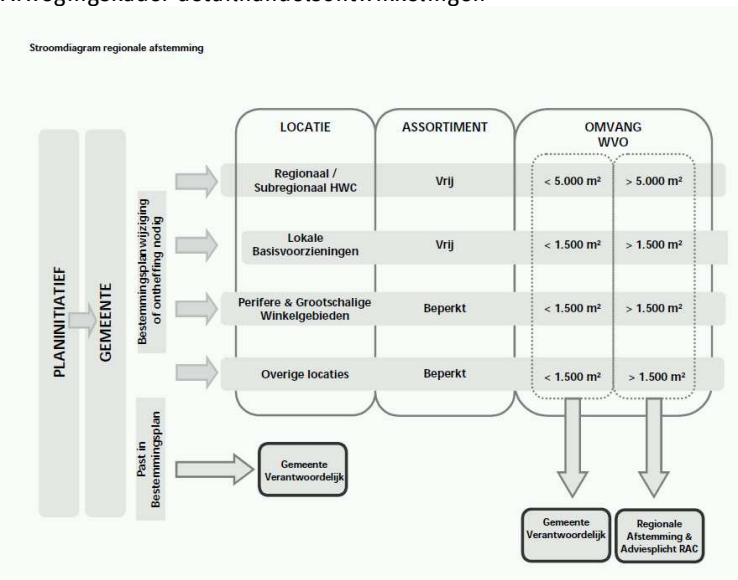

5.5 Lokaal beleid

In bijlage 3 is een overzicht gegeven van alle vigerende beleidsstukken van de fusiegemeenten. In deze paragraaf van de startnotitie worden kort de belangrijkste documenten aangestipt.

De huidige gemeenten Harenkarspel en Zijpe beschikken over een vrij recente beleidsnota Economische Zaken. De Nota Economische Zaken en Toerisme Harenkarspel dateert uit 2009 en de Nota Economische Zaken Gemeente Zijpe is van 2010. De huidige gemeente Schagen beschikt niet over integraal economisch beleid.

Naast de economische beleidsnota's van Harenkarspel en Zijpe wordt ook in gegaan op detailhandelsbeleid. Harenkarspel beschikt over een detailhandelsstructuurvisie en voor Schagen ligt er een Distributie Planologisch Onderzoek en een geactualiseerde beleidsnota perifere detailhandelsbeleid. De gemeente Zijpe ontwikkelt in 2012 nog een Distributie Planologisch Onderzoek.

5.5.1 Economisch beleid

Nota Economische Zaken en Toerisme Harenkarspel

In de Nota Economisch Zaken en Toerisme is de volgende doelstelling benoemd:

"De Nota Economische Zaken en Toerisme geeft inzicht in de huidige positie van de gemeente op het gebied van economie en toerisme. Daarnaast worden de gewenste ontwikkelingsrichtingen voor de lokale economie en toerisme aangegeven en worden de daarbij behorende doelstellingen geformuleerd. Tot slot geeft de nota inzicht in de benodigde stappen en acties die hiervoor moeten worden genomen."

In de nota zijn vervolgens de volgende thema's benoemd die zijn uitgewerkt tot beleidsuitgangspunten:

Thema 1: Ruimte om te ondernemen en bereikbaarheid
Thema 2: Versterken van speerpuntsectoren , waarbij de volgende speerpuntsectoren zijn benoemd:

- Agribusiness
- Bouwnijverheid
- Duurzame Energie
- Overig bedrijfsleven

Thema 3: Toerisme en Recreatie
Thema 4: Economische samenwerking

Voor deze thema's is een visie met doelstellingen uitgewerkt. Aan deze doelstellingen zijn vervolgens concrete acties gekoppeld.

Nota Economische Zaken gemeente Zijpe

In de nota Economische Zaken is de volgende doelstelling benoemd:

"Het opstellen van een Nota Economische Zaken voor de gemeente Zijpe, die inzicht geeft in de huidige positie van de gemeente, aangeeft wat de gewenste economische ontwikkelingsrichting voor de gemeente is, waarbij behoud en versterking van bedrijvigheid en werkgelegenheid het uitgangspunt vormen en aangeeft welke stappen hiervoor nog moeten worden genomen. Het is belangrijk hierbij draagvlak te creëren voor het beleid bij de gemeente en de belangengroepen."

De volgende thema's en onderwerpen zijn uitgewerkt:

1. Ruimte om te ondernemen en bereikbaarheid
   - Bedrijventerreinen;
   - Starters en doorstarters;
   - Voorzieningenniveau: ruimte voor detailhandel;
   - Vrijkomende Agrarische Bebouwing (VAB's);
   - Interne en externe bereikbaarheid.

2. Speerpuntsectoren
   - Agribusiness;
   - Toerisme en recreatie;
   - Duurzame energie en nucleair onderzoek.

3. Samenwerking en organisatie
   - Organisatiegraad bedrijfsleven;
   - Samenwerking tussen sectoren;
   - Regionale samenwerking;
   - Gemeentelijke organisatie;
   - Arbeidsmarkt en onderwijs.

Aan deze thema's en onderwerpen zijn concrete acties gekoppeld in het actieprogramma.

Het geheim van Schagen e.o. (2011)

Het rapport het geheim van Schagen e.o. is opgesteld in opdracht van de provincie Noord-Holland. Op basis een analyse van de belangrijkste trends en ontwikkelingen wordt als strategie voor de toekomst uitgezet dat moet worden ingezet op: groene kwaliteit, concentreren, scholing, werkgelegenheid en innovatie, identiteit en branding en netwerken.

Figuur 5.2
Strategie Schagen e.o.

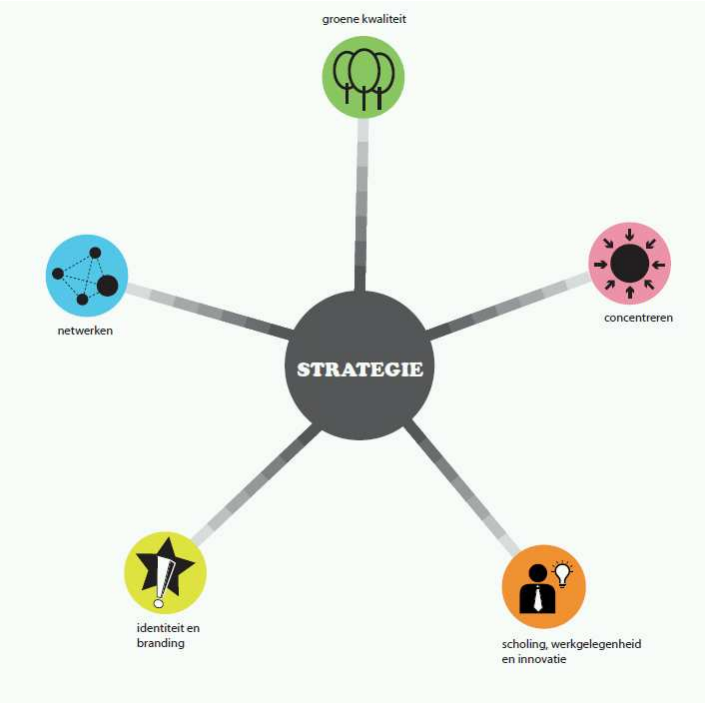

Bron: Het geheim van Schagen e.o.

Vervolgens zijn daarom de volgende ruimtelijke scenario's voor uitgewerkt:
- Zilverstad;
- Van dijk tot duin;
- Groene parel.

5.5.2 Detailhandelsbeleid

Detailhandelstructuurvisie gemeente Harenkarspel (2005)

De detailhandelstructuurvisie van de gemeente Harenkarspel, dateert al weer uit 2005 en geeft een analyse van de detailhandelsstructuur in de gemeente en de regio daar direct om heen. Geconcludeerd wordt dat er nog ruimte is voor uitbreiding van detailhandel, mits de geplande woningbouwopgave wordt uitgevoerd en de bevolkingsomvang daadwerkelijk groeit. In Tuitjenhorn, maar vooral in Warmenhuizen is sprake van een winkelcentrumfunctie. In de andere kernen is het draagvlak voor detailhandel te gering. Volgens deze visie moet de gemeente zich richten op de versterking van de detailhandel in Warmenhuizen. In de overige kernen is het een kwestie het behouden van de detailhandel die er is door private initiatieven maximaal te faciliteren, maar niet door een actief detailhandelsbeleid te voeren.

Distributieplanologisch onderzoek Schagen

Het DPO Schagen dateert van 2009 en trekt de volgende conclusies ten aanzien van de detailhandelsstructuur in Schagen:

1. Het aanbod in Schagen is aanzienlijk groter dan in plaatsen met een vergelijkbaar inwonertal. Dit grote aanbod kan bestaan dankzij een sterke regionale verzorgingsfunctie. Andersom heeft het grote aanbod eraan bijgedragen dat consumenten uit de wijde omgeving naar Schagen komen om aankopen te doen.
2. Schagen beschikt over min of meer ideale aanbodstructuur met een sterk centrum, een buurtwinkelcentrum en een buurtsupermarkt en een geconcentreerd aanbod van grootschalige winkels met een volumineus assortiment op bedrijventerrein Witte Paal.
3. Het 'rondje Schagen' in het centrumgebied biedt alles wat de consument kan wensen: grote supermarkten en winkels die uitnodigen tot recreatief winkelen, zowel in een overdekt winkelcentrum en in een aantrekkelijke historische winkelstraat. In het hoofdwinkelcentrum is een goede mix van plaatselijke winkels en filiaal- en grootwinkelbedrijven aanwezig.
4. Sterke punten van Schagen-centrum zijn - naast het grote aanbod – de centrale ligging in het verzorgingsgebied, de goede bereikbaarheid van de winkels en de ruime en gratis parkeermogelijkheden.
5. Op basis van een globale berekening kan worden geconstateerd dat het de winkels in Schagen gemiddeld genomen goed gaat. Er is weinig leegstand.
6. Daar staat tegenover dat de ontwikkelingen in het eigen verzorgingsgebied niet stilstaan: in de afgelopen jaren zijn veel centra van grotere dorpen uitgebreid, of daarvoor bestaan plannen. Met name in de foodsector is het aanbod in dorpen als Nieuwe Niedorp, Anna Paulowna, Warmenhuizen en Callantsoog 'op niveau'. In de concurrerende steden Alkmaar en Heerhugowaard hebben grote aanboduitbreidingen plaatsgevonden; Den Helder ontwikkelt ingrijpende plannen met als doel de aantrekkingskracht van het centrum te verhogen. In Schagen is sinds 2002 op aanbodgebied niet veel gebeurd.
7. Knelpunt is verder dat het Makado Centrum een wat gedateerde indruk maakt. Door de eigenaar van het winkelcentrum wordt dit onderkend; er zijn plannen ontwikkeld voor verbetering van de situatie. Ook andere delen van het centrum (omgeving Kerkepad, Nieuwstraat) hebben als onderdeel van het hoofdwinkelcentrum weinig uitstraling.

Voor de toekomst worden de volgende zaken voorzien:

1. Voor het Makado Centrum zijn ingrijpende plannen ontwikkeld voor uitbreiding en herstructurering. Deze plannen voorzien in de verplaatsing van de Albert Heijnsupermarkt in noordelijke richting, waarbij deze wordt uitgebreid. De vrijkomende ruimte wordt benut voor herinrichting van het bestaande winkelcentrum en uitbreiding van het non-foodaanbod. Daarnaast bestaan er plannen voor verplaatsing en uitbreiding van de Deen-supermarkt, die nu aan het Kerkepad is gevestigd, en de vestiging van een supermarkt in het boodschappencentrum aan de Langestraat.
2. Uit het voorgaande is gebleken dat de geplande uitbreidingen in de foodsector ‘te veel van het goede’ zijn: er ontstaat een zodanig groot aanbod dat dat tot problemen bij één of meer supermarkten moet leiden. Daarbij gaat het niet alleen om de supermarkten in het centrum, maar ook om die in de buurten. Aanbevolen wordt om de vestiging van een supermarkt in het voormalig

postkantoor niet mogelijk te maken, niet alleen vanuit kwantitatieve, maar ook vanuit kwalitatieve overwegingen:

- de betreffende supermarkt ligt afzijdig van het rondje Schagen aan de achterzijde van de nieuwe Albert Heijn-supermarkt, leidt tot een 'topzwaar' winkelcentrum aan de noordkant en is in strijd met het eerdere beleidsvoornemen om (food)winkels die een goede autobereikbaarheid vereisen te concentreren in het boodschappencentrum aan de Langestraat. Daar komt bij dat niet kan worden uitgesloten dat zich op de huidige vestigingsplaats van Deen opnieuw een supermarkt vestigt.
- De uitbreiding van de Albert Heijnsupermarkt draagt bij aan de aantrekkingskracht van het centrum als geheel. De vestiging van een supermarkt aan de Langestraat past binnen het eerder geformuleerde beleid ten aanzien van het boodschappencentrum.

3. De geplande uitbreiding van het Makado Centrum in de non-foodsector moet haalbaar worden geacht. De nieuw te realiseren winkelruimte zal kunnen worden benut om bestaande ondernemers meer ruimte te bieden en om landelijke formules in met name de modische sector aan te trekken die nu nog niet in Schagen zijn vertegenwoordigd. De uitbreiding kan ook worden aangewend om het winkelcentrum een meer eigentijds aanzien te geven.
4. Ten aanzien van de buurtwinkels en de winkelconcentratie op bedrijventerrein Witte Paal zijn geen aanpassingen van het beleid noodzakelijk.

Notitie Actualisatie Perifere Detailhandelsbeleid 2011 Gemeente Schagen

De gemeente Schagen heeft in 2011 haar perifere detailhandelsbeleid geactualiseerd. In deze notitie wordt op basis van een aantal conclusies en beleidsuitgangspunten aangegeven waar perifere detailhandel mogelijk is. In de notitie is vastgelegd voor welke branches perifere detailhandel mogelijk is. Dit zijn hoofdzakelijk de handel in ABC-goederen (Auto's, boten en caravans) en detailhandel in volumineuze goederen zoals bouwmaterialen en interieurwinkels. Daarnaast zijn als locaties voor perifere detailhandel drie gebieden op bedrijventerrein Witte Paal en twee gebieden op bedrijventerrein Lagedijk aangewezen. De verkoop van nevenartikelen is beperkt tot maximaal 15% van het winkelvloeroppervlak en maximaal 50 m² en daarnaast mogen deze winkelmeters niet permanent en volledig met branchevreemde artikelen zijn ingevuld. Tot slot geldt voor twee type branches een minimum oppervlak van 1.000 m² brutovloeroppervlak.

5.5.3 Agrarische sector

Agrarisch Structuuronderzoek Harenkarspel

In de winter van 2007-2008 is het Agrarisch Structuuronderzoek Harenkarspel uitgevoerd door de Stichting ter Verbetering van de Agrarische Structuur in Noord-Holland (Stivas) onder gezamenlijk verantwoordelijkheid van LTO Noord Groot Geestmerambacht en de gemeente Harenkarspel.
Het doel van het onderzoek is onder andere het verschaffen van inzicht in de agrarische structuur en bedrijfsontwikkeling in Harenkarspel, het aangeven van knelpunten en het doen van concrete aanbevelingen voor de inzet van structuurverbeteringsinstrumenten van Stivas. Daarnaast kan het onderzoek ook dienen als input voor het maken van beleid.
In de enquête is gevraagd of en in welke vorm van verbrede landbouw de ondernemer interesse heeft. Uit het onderzoek blijkt dat bij de ondernemers die interesse hebben in een (extra) vorm van verbrede landbouw, huisverkoop het meest populair is. Ook worden landbouw en zorg, het opwekken van

energie (windmolens, zonnepanelen, biovergisting) en het starten van een paardenpension of manege regelmatig genoemd.
In totaal hebben zeven ondernemers aangegeven interesse te hebben in kamperen bij de boer.
In het Agrarisch Structuuronderzoek wordt ook de behoefte aan huisvesting van buitenlandse seizoensarbeiders geïnventariseerd. Voor huisvesting van buitenlandse seizoensarbeiders wordt een aparte beleidsnotitie opgesteld

De Kop Omhoog; Agrarische visie Noordelijk Zandgebied 2008-2015 (2008)

In vervolg op de ruimtelijke visie van 1999 presenteert de agrarische sector in de gemeenten Den Helder, Anna Paulowna en Zijpe onder de titel De Kop Omhoog haar ontwikkelingsvisie voor de periode 2008-2015. Er wordt een aantal conclusies gegeven aan de hand van de thema's Ruimtelijke Ordening, natuur en water; Economische ontwikkeling; Duurzaamheid; Toerisme; Arbeid en huisvesting arbeidskrachten & Logistiek, transport en infrastructuur.

De aanbevelingen aan de overheden die voortkomen uit het visiedocument zijn de volgende:

1. Bescherm de agrarische sector in het Noordelijk Zandgebied door dit in de provinciale structuurvisie als landbouwkerngebied te benoemen.
2. Maak bedrijfsontwikkeling en Open Landschap mogelijk door verankering in de gemeenten van het provinciaal beleidskader Ruimte voor Ruimte; Koppel dit aan mogelijkheden voor verruiming van het bouwblok (tot minstens 2 ha).
3. Wees zuinig op de unieke en niet vervangbare agrarische gronden in de regio en op de kwaliteit van het water: voorkom verzilting, onnodige grondclaims en beperking van bedrijfsontwikkeling door externe werking vanuit natuurgebieden.
4. Veranker de hoofdlijnen van het ontwikkelde toetsingskader voor huisvesting van tijdelijke medewerkers in het gemeentelijk beleid en doe dit uniform in de regio.
5. Ontwikkel een urgentieprogramma voor de wegeninfrastructuur in de regio. Dit programma moet zich richten op de kwaliteit van de wegen in het landelijk gebied, de oost-westverbindingen en de ontsluiting van de regio.

Hoofdstuk 6

SWOT-analyse

6. SWOT-analyse

6.1 Inleiding

In dit document wordt de SWOT gebruikt als methode om kort en krachtig een beeld te vormen van de gemeente Schagen. SWOT is een afkorting uit het Engels en staat voor Strengths, Weaknesses, Opportunities en Threats. Het betreft dus het in beeld brengen van Sterktes, Zwakten, Kansen en Bedreigingen.
De SWOT wordt opgesteld om een beeld te krijgen van de huidige economische situatie en van de economische toekomstperspectieven. Sterktes en Zwakten hebben betrekking op de huidige situatie, Kansen en Bedreigingen sluiten aan op de toekomstverwachtingen. De SWOT analyse heeft dus geen betrekking op het functioneren van een organisatie zoals vaak het geval is, het accent is nadrukkelijk gelegd op de bedrijfsomgeving.

6.2 Overzicht SWOT's

Economische structuur	
Sterkten	**Zwakten**
• Speerpuntsectoren Noord-Holland Noord zijn sterk vertegenwoordigd in Schagen. Met name agribusiness is sterk vertegenwoordigd. • Veel bouwnijverheid, blijft ook sterk door aanwas nieuwe bedrijven in deze sector • Toerisme en recreatie • Sterke groei aantal vestigingen • Veel ZZP'ers • Meer startende bedrijven dan opheffingen • Veel Midden en Kleinbedrijf • Aanwezigheid topinstituten ECN/NRG/Joint Research centrum	• Transport en Logistiek, industrie, handel, informatie en communicatie en dienstensector (m.u.v.) financiële dienstverlening ondergemiddeld vertegenwoordigd • Beperkte werkgelegenheidsgroei
Kansen	**Bedreigingen**
• Blijvende provinciale en nationale aandacht speerpuntsectoren • Behouden en versterken agribusiness • Nevenactiviteiten agrarische bedrijven • Vrijkomende Agrarische Bedrijfsgebouwen benutten voor andere bedrijven • Behouden en versterken toerisme- en recreatiesector • Uitbreiden zorgsector • Combineren zorg, detailhandel en sociaal-maatschappelijke voorzieningen in de kleine kernen • Hoge Flux Reactor Pallas	• Aanhoudende economische crisis, met name in de bouw; • Problemen bedrijfsopvolging door vergrijzing • Afname werkgelegenheid in de agrarische sector • Door schaalvergroting en toenemende mobiliteit consument komt het voorzieningenniveau in de kleine kernen steeds verder onder druk

Ruimte om te ondernemen en bereikbaarheid	
Sterkten	**Zwakten**
• Veelzijdig landschap: zee, duinen, kust, polder, grasland, Westfriese omringdijk, cultuurhistorie, stad • Aantrekkelijk landschap voor toerisme en recreatie • Aantrekkelijke, groene woonomgeving, rust en ruimte • Goed woningaanbod, geen grote druk op het aanbod • Ideale bodemgesteldheid voor agrarische sector met name tuinbouw, bollenteelt en zaadverdeling • Veel zonuren • Goede bereikbaarheid kustplaatsen • N9 is verbeterd • Aansluiting op nationaal spoornet, station Schagen. • Sterk aanbod detailhandel kern Schagen • Hoog aandeel koopwoningen, hoge WOZ-waarde woningen	• Ruimtelijk een kwetsbaar gebied waardoor economische ontwikkelingen moeizaam van de grond komen • Beperkte voorraad direct uitgeefbaar bedrijventerrein (9 ha) • Beperkte uitbreidingsmogelijkheden toeristisch-recreatieve accommodaties • Beperkte mogelijkheden uitbreiding bollensector • Externe bereikbaarheid matig op N245 • Aansluitingen moeizaam voor vrachtverkeer en tractoren door beperkte capaciteit vlotbruggen • Interne bereikbaarheid matig vooral in oost-west richting • Parkeerdruk in kustplaatsen op stranddagen • Bereikbaarheid OV kleine kernen matig, vooral in oost-west richting • Voorzieningen detailhandel onder druk in de kleine kernen • Sociaal-culturele voorzieningen onder druk in kleine kernen
Kansen	**Bedreigingen**
• Uitbreiding bedrijventerreinen • Herstructurering en revitalisering bestaande bedrijventerreinen • Op termijn ontwikkeling AgroCentre BolleNoord • Benutten Vrijkomende Agrarische Bedrijfsgebouwen (VAB's) en Ruimte voor Ruimtebeleid • Verbreding aanbod verblijfsaccommodaties • Meer voorzieningen/attracties voor- en naseizoen • Woningbouw ontwikkelingen • Verbetering N9, N248 en N245 • Groeiend aantal huishouden biedt draagvlak voor voorzieningen • Behouden functie Haven Schagen	• Conflicterende belangen buitengebied: agrarische productieruimte versus hoogwaardige natuur versus recreatie en toerisme • Toenemende congestie op N9 en N245 • Toenemende congestie rond Amsterdam en Alkmaar • Verdere afname voorzieningenniveau in met name 't Zand • Stringent ruimtelijk & milieubeleid

Arbeidsmarkt en Onderwijs	
Sterkten	**Zwakten**
• Hoge participatiegraad • Lage werkloosheid • Goede arbeidsmoraal • Relatief hoge arbeidsparticipatie • Alle onderwijsvormen tot en met MBO (ROC Kop van Noord-Holland) aanwezig	• Afgelopen jaren beperkte bevolkingsgroei, blijft achter bij prognoses • Opleidingsniveau beroepsbevolking relatief laag • Demografische druk relatief hoog • Relatief veel uitgaande pendel • Werkgelegenheidsgroei licht achtergebleven bij landelijke ontwikkeling
Kansen	**Bedreigingen**
• Prognose: bevolking blijft groeien (ook op lange termijn) • Relatief veel jongeren (groene druk) • Stijgende participatie vrouwen op de arbeidsmarkt	• Vergrijzing zal grijze druk verder doen toenemen • Wegtrekken van (hoogopgeleide) jongeren uit de regio • Opvolgingsproblematiek • Moeilijk om hoog opgeleiden te binden

Samenwerking en organisatie	
Sterkten	**Zwakten**
• Regulier overleg college B&W en bedrijfsleven • Actieve ondernemersverenigingen	• Zoeken in fusiegemeenten naar hernieuwde samenwerking
Kansen	**Bedreigingen**
• Aanspreekpunt bedrijfsleven: sterk taakveld EZ • Sterk georganiseerd bedrijfsleven: ondernemersverenigingen die samen gaan tot één platform • Werken aan sterk merk • Samenwerking bedrijven onderling en bedrijfsleven – gemeente en bedrijven-onderwijs • Activiteiten en projecten samen oppakken en uitvoeren	• Bezuinigingen op Kamer van Koophandel en Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord als belangrijke intermediaire partners;

Hoofdstuk 7

Startnota Economisch Beleid

7. Startnota Economisch Beleid

7.1 Inleiding

De gemeente Schagen streeft een actief economisch beleid na. Zij wil hiertoe in 2013 een Nota economisch beleid opstellen. In dit hoofdstuk worden hiervoor de eerste uitgangspunten geformuleerd. Daarin komen de volgende onderdelen in terug:

1. Economische structuur versterken;
2. Ruimte om te ondernemen;
3. Bereikbaarheid;
4. Arbeidsmarkt;
5. Samenwerking en organisatie.

7.2 Economisch structuur versterken

In haar economisch beleid zet de gemeente Schagen in op een gediversifieerd en sterk midden- en kleinbedrijf en daarnaast op het versterken van de clusters zoals die zijn benoemd in de Noord-Holland Noord: agribusiness, vrijetijdseconomie, medisch, energie en maritiem. Daarbij zijn agribusiness, vrijetijdseconomie en energie veruit de belangrijkste voor de gemeente Schagen. Maar ook het cluster medisch groeit sterk. Daarnaast heeft de gemeente de sectoren bouwnijverheid, detailhandel en kennistechnologie (onderwijs) als belangrijke speerpunten benoemd.

Naast de reguliere aspecten van het ondernemersklimaat die voor het bedrijfsleven van belang zijn en hierna aan de orde komen, is het van belang voor deze speerpuntsectoren extra activiteiten te organiseren.

Agribusiness

Vooral kennis en innovatie geeft de agribusiness in de Kop van Noord-Holland een wereldwijd concurrentievoordeel. Het is daarom van belang dat samenwerking in de sector gestimuleerd en gefaciliteerd wordt. Daarnaast is het opleiden en aantrekken van onderzoekstalent van groot belang.

Toerisme en recreatie

De sector toerisme en recreatie kent veel kleine familiebedrijven. De sector heeft te maken met vergrijzing onder de ondernemers en opvolgingsproblemen. Daarnaast zal een aantal bedrijven moeten moderniseren en professionaliseren om de huidige, veeleisende toerist tevreden te kunnen stellen. Belangrijk daarbij is dat de kwaliteit en diversiteit van het toeristisch-recreatieve aanbod wordt vergroot. Het gaat daarbij zowel over verblijfsaccommodaties als om dagattracties.
Belangrijke speerpunten zijn:

- slechtweer accommodaties en seizoensverlengende voorzieningen;
- een aantal attracties die regionaal en nationaal onderscheidend zijn;
- professionele promotie van het toeristisch-recreatief product;
- een actief evenementenbeleid.

Energie
De gemeente Schagen heeft met Onderzoekslocatie Petten een toponderzoeksinstituut op het gebied van duurzame energie en nucleair onderzoek binnen haar gemeentegrenzen. Daarnaast liggen er in de gemeenten tal van kansen om op het gebied van duurzame energie een koplopersfunctie te vervullen. Te denken valt aan windenergie, zonne-energie, energie uit asfalt, warmte-koude opslag en daarnaast het gebruik van biomassa.

Bouwnijverheid
De bouwnijverheid bevindt zich in zwaar weer vanwege de kredietcrisis en een vastgelopen vastgoedmarkt. Op termijn zal de bouwnijverheid weer aantrekken, met name omdat er nog een forse woningbouwopgave ligt. De sector is sterk vertegenwoordigd in de gemeente Schagen, met een aantal grote ondernemingen en veel ZZP'ers. Belangrijk voor de sector is voldoende instroom van bouwtechnisch personeel en het kunnen inspringen op nieuwe bouwtechnieken en innovaties. De bouwnijverheid is daarnaast gebaat bij een eerlijke kans bij aanbestedingen door de gemeente.

Medisch
De medische sector is relatief ondervertegenwoordigd in Schagen, maar groeit ontzettend snel. Ook landelijk is dit het geval. Deze groei zal vanwege de vergrijzing doorzetten de komende jaren. Kansen liggen er door het slim organiseren van zorgvoorzieningen in relatie tot andere voorzieningen in de gemeente zoals detailhandel en sociaal-culturele voorzieningen. Daarnaast liggen er kansen in het combineren van de zorg met de sector toerisme en recreatie.

Detailhandel
De kern Schagen fungeert als een sterk regionaal centrum als het gaat om de detailhandelsstructuur in de Kop van Noord-Holland. De gemeente streeft er naar deze centrumfunctie blijvend te versterken. Daarnaast is van belang in een aantal grotere kernen goed functionerende lokaal verzorgende winkelcentra te houden en in de kleinere kernen trachten te behouden wat er is, door private initiatieven te faciliteren.

Kennistechnologie (onderwijs)
Een slimme inzet van kennistechnologie geeft het bedrijfsleven in de gemeente Schagen en voorsprong op concurrenten elders in de wereld. Een goede samenwerking met onderwijs- en kennisinstellingen is daarbij van levensbelang. Enerzijds als het gaat om goed opgeleid personeel, maar anderzijds voor het binnenhalen van toptalent als het gaat om onderzoek. Dit geldt voor het bedrijfsleven in het algemeen, maar zeker voor de bedrijven uit de clusters.

Zakelijke diensten
De zakelijke dienstverlening is een zeer diverse sector. Zo vallen de facilitaire diensten, zoals schoonmaakdiensten en bewaking eronder, terwijl ook hoogwaardige kennisdiensten als ingenieursdiensten, juridische diensten en R&D tot de zakelijke dienstverlening gerekend kunnen worden. De bedrijven binnen de facilitaire diensten kunnen zich over het algemeen prima vestigen op bedrijventerreinen en bieden veel werkgelegenheid aan laagopgeleid personeel. De hoogwaardige kennisdiensten vestigen zich bij voorkeur in een kantoor of kantoorachtig gebouw in een

representatieve omgeving, veelal langs uitvalswegen van steden. Het behoud van de werkgelegenheid in deze kennisdiensten is van belang voor het binden van hoogopgeleiden aan Schagen.

7.3 Ruimte om te ondernemen

Ruimte om te ondernemen is voor elke ondernemer een basisvoorwaarde. Er wordt hier kort ingegaan op ruimte voor bedrijven op bedrijventerreinen, detailhandel, agrarische sector en toerisme en recreatie.

Bedrijventerreinen

Voor de bedrijventerreingebonden activiteiten zoals de agrarische diensten, industrie, bouw, groothandel, logistiek en delen van de zakelijke dienstverlening is het van belang dat er voldoende bedrijventerreinen zijn van voldoende kwaliteit. Op deze terreinen bij de kernen moeten bedrijven zich kunnen blijven ontwikkelen. Daarvoor zal het nodig zijn dat de bestaande terreinen kwalitatief op peil worden gehouden en waar nodig geherstructureerd en gerevitaliseerd worden. Daarnaast zullen, daar waar de behoefte voldoende is aangetoond, ook nieuwe uitleglocaties gerealiseerd moeten worden. Voor de behoeftebepaling kunnen modelramingen worden gebruikt, maar de concrete behoefte zal ook bij de bedrijven gepeild moeten worden. Belangrijke aandachtspunten zijn:

- tegengaan van de beperking van de milieuruimte op bestaande bedrijventerreinen door andere functies in de directe omgeving te plannen.
- Het optimaliseren van de bereikbaarheid van bedrijventerreinen;
- Samen met de gebruikers de bedrijventerreinen bij de tijd en op orde houden;
- Monitoring van de bedrijventerreinbehoefte;
- Bij gebleken behoefte uit provinciaal en lokaal behoefteonderzoek nieuwe bedrijventerreinen ontwikkelen;
- Behoud en versterken van de economische functie en de gebruiksmogelijkheden van de watergebonden bedrijventerreinen.

Detailhandel

Het detailhandelsaanbod in de gemeente concentreert zich in de kernen Schagen, Callantsoog en Warmenhuizen. Daarnaast beschikken Tuitjenhorn, Waarland, ’t Zand en Petten over een beperkt detailhandelsaanbod. Het centrum van Schagen heeft de functie van een regionaal centrum. De overige centra hebben de functie van lokaal winkelcentrum of buurtwinkelgebied, waarbij Callantsoog en Petten het in sterke mate moeten hebben van het kusttoerisme.
De voorzieningen in de kleine kernen staan duidelijk onder druk. Dit is niet alleen in de gemeente Schagen, maar ook landelijk het geval. Om de aanschaf van eerste levensbehoeften dicht bij huis veilig te stellen, zet de gemeente Schagen in op het behoud van de middenstand in de verschillende kernen, verspreid over de gemeente. Dat betekent dat in de kleine kernen gekeken moet worden of winkels, zorg en sociaal-maatschappelijke functies geconcentreerd kunnen worden om zo voldoende draagvlak te creëren. Verder zullen verzoeken voor (grootschalige) uitbreiding van detailhandel zorgvuldig afgewogen moeten worden en moeten aansluiten bij bestaand winkelgebied. Belangrijk voor de kleine winkelgebieden is de aanwezigheid en het functioneren van de supermarkt. Een ander belangrijk onderwerp is het uniformeren van de Winkeltijdenverordening.

Agribusiness

Agribusiness is een zeer belangrijke sector in de gemeente Schagen. Binnen de gemeente zijn ketens van bedrijven in dit cluster actief met name het vlak van de bollenteelt, tuinbouw en de zaadveredeling. Het gaat daarbij om hoogwaardig onderzoek, teelt, productie & verwerking, logistiek & verkoop en marketing. Belangrijke onderwerpen en discussiepunten voor het economisch beleid voor de agribusiness zijn:

- Interne bereikbaarheid: maatvoering binnenwegen en vlotbruggen;
- Maximaal bouwblok in het buitengebied;
- Water- en groenbeheer;
- Buitengebied als productiegebied voor agrarische sector versus ruimte voor toerisme en recreatie en natuur;
- Huisvestingsvraagstuk arbeidsmigranten;
- Aantrekken en behouden hoog opgeleide onderzoekers.

Vrijetijdseconomie

In de gemeente Schagen is toerisme en recreatie een belangrijke sector. Het gaat daarbij zowel om verblijfstoerisme op de campings, bed & breakfasts en hotels en om dagtoerisme aan de kust, het polderlandschap, de Westfriese omringdijk en de verschillende attracties. Er liggen duidelijk kansen voor ontwikkeling. Als het gaat om ruimte om te ondernemen dan zijn de volgende zaken van belang:

- Ruimte voor ondernemers in de verblijfsrecreatie om uit te breiden om zo aan te kunnen sluiten bij de wensen van de consument;
- Het versterken van bestaande en het ontwikkelen van nieuwe toeristische routes en recreatieve gebieden voor wandelen, fietsen, watersport, et cetera.
- Het benutten van natuurgebieden voor recreatie en toerisme;
- Rekening houden met het landschap als het gaat om het inpassen van bedrijfsmatige functies;
- Ruimte creëren voor slecht weer attracties;
- Stimuleren nieuwe voorzieningen die leiden tot seizoensverlenging;
- De ontwikkeling van aanleg mogelijkheden voor watersport, waaronder de havenontwikkeling in Schagen.

Starters en bedrijven aan huis

Startende ondernemers hebben een specifieke huisvestingsvraag. Veel bedrijven starten aan huis of in vrijvallende agrarische bebouwing. Nieuw ondernemerschap is enerzijds belangrijk als nieuwe economische drager in de kernen en het buitengebied. Anderzijds zal er enige mate van regulering moeten zijn waarbij vastgelegd wordt welk type bedrijven wel en welk type bedrijvigheid niet aan huis of in het buitengebied toegestaan worden. Dit wordt vastgelegd in de verschillende bestemmingsplannen waarin moet worden aangegeven welke ruimte er is voor bedrijvigheid in de wijk en het buitengebied. Daarnaast is het belangrijk te onderzoeken of de ontwikkeling van bedrijfsverzamelgebouwen of bedrijfsunits in een behoefte onder (door) starters voorzien.

7.4 Bereikbaarheid

Na ruimte om te ondernemen is bereikbaarheid voor vrijwel alle bedrijven van belang. Of het nu gaat om bevoorrading door toeleveranciers, toegankelijkheid voor consumenten, klanten en personeel of het transport van gereed eindproduct, vrijwel elk bedrijf heeft met bereikbaarheid te maken.

Verbeteren externe bereikbaarheid

Als het gaat om het verbeteren van de externe bereikbaarheid is het verbeteren van de regionale Noord-Zuid en Oost-West verbindingen van belang, het gaat dan om:

- Opwaardering van de N245 en verdere verbetering van de N9;
- Opwaardering van de N242 en N248;
- Het verbeteren van de aansluiting op de A7, in samenhang met het verbeteren van de verbinding Den Helder – A7;
- Regionale inzet voor de verbetering van de ring Alkmaar;
- Het optimaliseren van de bereikbaarheid van de Noordzeekust (N502).

Verbeteren interne bereikbaarheid

- Verbeteren oost-westverbindingen over het Noord-Hollands kanaal;
- De verbindingen over de Westfriese dijk, met specifieke aandacht voor de overgang bij Eenigenburg richting Burgerbrug, de overgang bij Sint Maarten en de verbinding Schagen – Schagerbrug;
- Bij de inrichting van de wegen rekening houden met de schaalvergroting in de transportsector en de agrarische sector. Geen maatregelen treffen die het agrarisch en transport verkeer hinderen;
- Versterken fysieke en digitale communicatiestructuren;
- Goede ontsluiting van de bedrijventerreinen;
- Goede ontsluiting en voldoende parkeergelegenheid bij de winkelgebieden.

Ook bereikbaarheid per openbaar vervoer is van belang. Belangrijke punten zijn daarbij:

- Goed en frequent openbaar vervoer tussen woongebieden en werkgebieden;
- Verbetering van de regionale OV-bereikbaarheid van de nieuwe gemeente.

7.5 Arbeidsmarkt

Voldoende aanbod van (goed opgeleid) personeel is van groot belang voor het bedrijfsleven. De regio heeft te maken met vergrijzing van de arbeidsmarkt. Jonge hoogopgeleiden gaan elders studeren en trekken weg uit Noord-Holland Noord, terwijl in een aantal sectoren behoefte is aan voldoende hoog opgeleiden.

Belangrijk is dat bedrijven en onderwijsinstellingen elkaar weten te vinden. Dit is in eerste instantie een taak voor de bedrijven en onderwijsinstellingen zelf. De rol van de gemeente is hierbij beperkt. Anderzijds heeft de gemeente (de Intergemeentelijke Sociale Dienst) de taak om mensen met een wat grotere afstand tot de arbeidsmarkt te begeleiden naar een baan. In dat kader is het belangrijk dat de ISD nauwe contacten onderhoudt met het bedrijfsleven om zo aan banen, werkervaringsplaatsen en re-integratieplaatsen te komen.

In juli heeft het dagelijks bestuur van de ISD Kop van Noord-Holland besloten aan te sluiten bij het Regionaal Platform Arbeidsmarkt (RPA) Noord Holland Noord. Daarmee is een regionaal netwerk van participerende gemeenten in het RPA-Noord Holland Noord gerealiseerd. Het RPA-Noord Holland Noord zet zich al jaren in voor een goed functionerende arbeidsmarkt ten behoeve van de regionale economie in de regio. Zij brengt partijen bij elkaar, zorgt dat kennis en informatie gedeeld wordt en dat gezamenlijke initiatieven ontplooid worden.

Het behouden en trekken van jongeren en hoog opgeleiden voor de arbeidsmarkt is lastig, maar het scheppen van een aantrekkelijk woonklimaat kan een positieve bijdrage leveren. Belangrijke aandachtspunten daarbij zijn:

- Gevarieerd woningaanbod:
- Compleet aanbod onderwijs;
- Sociaal-culturele voorzieningen;
- natuur- en recreatiemogelijkheden.

7.6 Samenwerking en organisatie

Gemeentelijke dienstverlening

Als het gaat om het verbeteren van het ondernemersklimaat dan heeft de gemeente de meeste controle over het optimaliseren van haar eigen dienstverlening aan bedrijven. Het gaat dan bijvoorbeeld om de verlening en termijnen die staan voor de omgevingsvergunning voor bedrijven in het kader van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo). Veel hiervan is overigens in wettelijke termijnen vastgelegd. Door het stroomlijnen van de dienstverlening kunnen de administratieve lasten voor het bedrijfsleven worden verlaagd. De gemeente heeft hiertoe inmiddels een kwaliteitshandvest opgesteld. Het kwaliteitshandvest is bedoeld om aan de burger kenbaar te maken wat van de gemeente kan worden verwacht. Het bevat op een overzichtelijke wijze informatie over de bereikbaarheid van de gemeente, de servicenormen en informatie over de wijze waarop diensten kunnen worden gevraagd.

Organisatie

De gemeente Schagen streeft naar een goed bemenst cluster Economische Zaken met daarin accountmanagement voor bedrijven en beleids- en visievorming voor Economische Zaken en Toerisme

Lokale overlegstructuren

Naast het op orde hebben van de gemeentelijke dienstverlening voor bedrijven wil de gemeente ook op een hoger schaalniveau binnen het beleidsveld economie een partner zijn voor het bedrijfsleven.
De gemeente zal regelmatig formeel en informeel overleg hebben met de ondernemersverenigingen in de gemeente. In de eerste plaats over de verbetering van het ondernemersklimaat, maar daarnaast met betrekking tot samenwerking in de speerpuntsectoren. Het bedrijfsleven in Schagen heeft aangegeven graag met de gemeente in gesprek te zijn en te blijven en samen op te willen trekken in projecten. Voorbeelden van projecten zijn:

- In nauw overleg met het bedrijfsleven de inrichting, heffing en locatie van gebieden voor een eventueel ondernemersfonds vast te stellen;

- Een professionalisering van de (boven)regionale promotie en lobby;
- Een gezamenlijk inzet met ondernemersverenigingen, ondernemers en politie om de veiligheid bij bedrijven te vergroten, bijvoorbeeld via KVO trajecten.

Het ligt voor de hand dat, naast de reguliere overleggen vooral met bedrijven en instellingen uit de sectoren agribusiness, toerisme en recreatie, energie en zorg nauwe relaties worden onderhouden en dat samen met deze bedrijven activiteiten worden opgezet.

Regionaal overleg

De economie van Schagen houdt niet op bij de gemeentegrens. Sterker nog veel bedrijven en instellingen hebben een sterke bovenlokale, bovenregionale of zelfs wereldwijde scope. De markt voor bedrijventerreinen, de arbeidsmarkt, de toeristische- en recreatieve markt en de markt voor producten en diensten overstijgen alle de gemeentegrenzen in sterke mate.

Het is belangrijk dat gemeenten in een regio goede afspraken maken ten aanzien van:
- De bedrijventerreinmarkt;
- Winkelaanbod;
- De arbeidsmarkt;
- De toeristisch-recreatieve markt.

De gemeente Schagen wil graag op deze thema's een actieve rol binnen de regio spelen. Daarbij wordt aangehaakt bij regionale overlegplatforms en bij de initiatieven rondom de regionale speerpuntsectoren.

7.7 Proces : naar een nota economische zaken

De gemeente Schagen wil in 2013 een nota economische zaken opstellen. Deze startnotitie en de analyse van de lokale economie die daarin is gemaakt, vormen hiervoor het startpunt. In samenspraak met het bedrijfsleven en intermediairs zal een visie worden ontwikkeld voor de economie van Schagen voor de periode 2013-2020, waarin de speerpunten van het economisch beleid worden vastgelegd. Deze visie wordt vergezeld van een concreet actieprogramma voor de periode 2013-2016. In dit actieprogramma worden de activiteiten en projecten zo SMART mogelijk geformuleerd. Daarbij worden tevens de benodigde stakeholders en trekkers benoemd. Ook dit actieprogramma wordt een coproductie van de gemeente, het bedrijfsleven, instellingen en intermediaire organisaties.

bijlagen

BIJLAGE 1: Achterliggende cijfers

Figuur b.1
Sectorstructuur naar aantal vestigingen

	Harenkarspel	Schagen	Zijpe	Nieuw Schagen	COROP Kop van NH	Nederland
Landbouw	248	30	253	531	3.463	77.898
Industrie	77	70	49	196	1.720	55.928
Bouwnijverheid	315	187	174	676	4.649	123.291
Handel en reparatie	209	384	197	790	5.533	240.115
Horeca	43	59	91	193	1.258	48.403
Transport	38	29	23	90	740	31.305
Financiële diensten	42	47	26	115	802	17.891
Informatie en communicatie	44	45	31	120	1.090	60.606
Zakelijke diensten	285	337	197	819	5.692	285.797
Overheid	3	1	3	7	53	3.337
Onderwijs	58	53	33	144	1.033	46.964
Zorg	80	127	59	266	2.038	98.542
Overige diensten	133	157	119	409	2.955	129.200
Totaal	**1.575**	**1.526**	**1.255**	**4.356**	**31.029**	**1.219.436**

	Harenkarspel	Schagen	Zijpe	Nieuw Schagen	COROP Kop van NH	NL
Landbouw	16%	2%	20%	12%	11%	6%
Industrie	5%	5%	4%	4%	6%	5%
Bouwnijverheid	20%	12%	14%	16%	15%	10%
Handel en reparatie	13%	25%	16%	18%	18%	20%
Horeca	3%	4%	7%	4%	4%	4%
Transport	2%	2%	2%	2%	2%	3%
Financiële diensten	3%	3%	2%	3%	3%	1%
Informatie en communicatie	3%	3%	2%	3%	4%	5%
Zakelijke diensten	18%	22%	16%	19%	18%	23%
Overheid	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Onderwijs	4%	3%	3%	3%	3%	4%
Zorg	5%	8%	5%	6%	7%	8%
Overige diensten	8%	10%	9%	9%	10%	11%
Totaal	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**

BRON: RMO en LISA

Figuur b.2
Sectorstructuur naar aantal werkzame personen

	Harenkarspel	Schagen	Zijpe	Nieuw Schagen	COROP Kop van NH	NL
Landbouw	763	63	838	1.664	12.004	229.702
Industrie	780	463	552	1.795	13.014	886.357
Bouwnijverheid	1.398	551	354	2.303	14.369	488.578
Handel en reparatie	867	1.820	478	3.165	26.854	1.409.312
Horeca	221	366	454	1.041	7.179	348.119
Transport	155	236	104	495	5.212	418.171
Financiële diensten	93	441	113	647	4.052	235.888
Informatie en communicatie	58	150	40	248	2.033	258.818
Zakelijke diensten	529	1.973	1.228	3.730	18.002	1.163.128
Overheid	107	149	128	384	13.435	440.668
Onderwijs	217	908	129	1.254	8.950	543.247
Zorg	700	1.949	242	2.891	19.881	1.289.687
Overige diensten	196	366	192	754	5.992	348.268
Totaal	**6.084**	**9.435**	**4.852**	**20.371**	**151.017**	**8.065.111**

	Harenkarspel	Schagen	Zijpe	Nieuw Schagen	COROP Kop van NH	NL
Landbouw	13%	1%	17%	8%	8%	3%
Industrie	13%	5%	11%	9%	9%	11%
Bouwnijverheid	23%	6%	7%	11%	10%	6%
Handel en reparatie	14%	19%	10%	16%	18%	17%
Horeca	4%	4%	9%	5%	5%	4%
Transport	3%	3%	2%	2%	3%	5%
Financiële diensten	2%	5%	2%	3%	3%	3%
Informatie en communicatie	1%	2%	1%	1%	1%	3%
Zakelijke diensten	9%	21%	25%	18%	12%	14%
Overheid	2%	2%	3%	2%	9%	5%
Onderwijs	4%	10%	3%	6%	6%	7%
Zorg	12%	21%	5%	14%	13%	16%
Overige diensten	3%	4%	4%	4%	4%	4%
Totaal	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**

BRON: RMO en LISA

Figuur b.3

Ontwikkeling aantal werkzame personen 2007-2011

	Harenkarspel	Schagen	Zijpe	Nieuw Schagen	COROP Kop van NH	NL
2007	5.870	9.400	4.720	19.990	27.750	7.871.250
2008	6.800	9.420	4.870	21.090	29.140	8.071.460
2009	6.760	10.160	4.820	21.740	30.460	8.094.140
2010	6.550	9.400	4.790	20.740	31.250	8.041.620
2011	6.080	9.440	4.850	20.370	31.030	8.065.110

BRON: RMO en LISA

Figuur b.4

Ontwikkeling vestigingen 2007-2011

	Harenkarspel	Schagen	Zijpe	Nieuw Schagen	COROP Kop van NH	NL
2007	1.390	1.440	1.130	3.960	147.580	1.031.170
2008	1.480	1.470	1.180	4.130	151.860	1.083.300
2009	1.530	1.530	1.270	4.330	155.790	1.135.460
2010	1.560	1.550	1.280	4.390	154.110	1.181.550
2011	1.580	1.530	1.260	4.370	151.020	1.219.440

BRON: KvK Noordwest-Holland

Figuur b.5

Ontwikkeling aantal starters en opheffingen 2006-2011

Jaar	Harenkarspel		Schagen		Zijpe		Nieuw Schagen	
	starters	opheffingen	starters	opheffingen	starters	opheffingen	starters	opheffingen
2006	133	36	104	32	138	59	375	127
2007	151	61	88	42	154	87	393	190
2008	154	54	99	37	156	72	409	163
2009	126	83	111	63	142	82	379	228
2010	156	85	96	77	162	80	414	242
2011	143	83	103	61	165	85	411	229

BRON: KvK Noordwest-Holland

Tabel b.6

Sectorstructuur naar aantal vestigingen clusters Noord-Holland Noord

	Harenkarspel	Schagen	Zijpe	Nieuw Schagen	COROP Kop van NH
agribusiness	297	60	297	654	4.135
vrije tijd	110	150	140	400	2.657
energie	6	3	9	13	118
health	6	16	11	33	237
maritiem	6	6	3	15	411

	Harenkarspel	Schagen	Zijpe	Nieuw Schagen	COROP Kop van NH
agribusiness	18,5%	3,5%	22,9%	14,6%	12,5%
vrije tijd	7,0%	9,8%	11,1%	9,2%	8,5%
energie	0,4%	0,2%	0,7%	0,4%	0,4%
health	0,4%	1,0%	1,0%	1,0%	1,0%
maritiem	0,4%	0,3%	0,2%	0,3%	1,3%

BRON: RMO en LISA

Tabel b.7

Sectorstructuur naar aantal arbeidsplaatsen clusters Noord-Holland Noord

	Harenkarspel	Schagen	Zijpe	Nieuw Schagen	COROP Kop van NH
agribusiness	1.740	260	970	2.970	19.600
vrije tijd	280	490	520	1.290	8.930
energie	10	50	680	730	1.590
health	30	270	340	640	4.300
maritiem	30	10	0	40	1.590

	Harenkarspel	Schagen	Zijpe	Nieuw Schagen	COROP Kop van NH
agribusiness	28,6%	2,8%	20,0%	52,4%	13,0%
vrije tijd	4,6%	5,2%	10,7%	22,8%	5,9%
energie	0,2%	0,5%	14,0%	12,9%	1,1%
health	0,5%	2,9%	7,0%	11,3%	2,8%
maritiem	0,5%	0,1%	0,0%	0,7%	1,1%

BRON: RMO en LISA

Tabel b.8

Prognose ontwikkeling bevolking (PRIMOS)

	Harenkarspel	Schagen	Zijpe	Nieuw Schagen	COROP Kop van NH	NL
2020	17.243	19847	11.375	48.465	379.704	17.013.626
2030	18.011	20590	11.394	49.995	388.074	17.380.280
2040	18.359	20414	11.610	50.383	384.126	17.473.817

BRON: PRIMOS

Tabel b.9

Prognose samenstelling bevolking

	Harenkarspel			Schagen			Zijpe			Nieuw Schagen			COROP Kop van NH			NL		
	2020	2030	2040	2020	2030	2040	2020	2030	2040	2020	2030	2040	2020	2030	2040	2020	2030	2040
0-20 jaar	23%	21%	21%	22%	21%	21%	20%	20%	21%	22%	21%	21%	22%	21%	21%	22%	21%	22%
20-65 jaar	58%	54%	52%	56%	54%	52%	56%	54%	52%	56%	54%	52%	57%	54%	51%	58%	55%	53%
65 jaar of ouder	20%	25%	27%	23%	25%	27%	24%	27%	28%	22%	25%	27%	21%	25%	27%	20%	24%	26%

BRON: PRIMOS

Tabel b.10

Participatiegraad

	Harenkarspel	Schagen	Zijpe	Nieuw Schagen	COROP Kop van NH	NL
Bruto arbeidsparticipatie	71%	73%	76%	73%	72%	71%
Netto arbeidsparticipatie	69%	70%	73%	70%	68%	67%

BRON: EBB, CBS

Tabel b.11

Totaal aantal woningen 2007-2009 en percentage koopwoningen

	Harenkarspel			Schagen			Zijpe		
	‘07	‘08	‘09	‘07	‘08	‘09	‘07	‘08	‘09
Totaal aantal woningen	4.623	4.685	4.682	6.001	6.034	6.092	8.143	8.284	8.277
Geïndexeerde groei	1,30	1,31	1,32	1,00	1,01	1,02	1,00	1,02	1,02
Percentage koopwoningen	71%	71,3%	71,9%	69,4%	69,7%	73%	58,3%	58,4%	58,9%

	Nieuw Schagen			COROP Kop van NH			NL		
	‘07	‘08	‘09	‘07	‘08	‘09	‘07	‘08	‘09
Totaal aantal woningen	22%	21%	21%	22%	21%	21%	22%	21%	22%
Geïndexeerde groei	56%	54%	52%	57%	54%	51%	58%	55%	53%
Percentage koopwoningen	22%	25%	27%	21%	25%	27%	20%	24%	26%

BRON: CBS, Statline

Tabel b.12
WOZ-waarde (x €1.000)

Jaar	Harenkarspel	Schagen	Zijpe	Nieuw Schagen	COROP Kop van NH	NL
2008	265	217	243	240	216	232
2009	274	227	251	249	223	241
2010	279	230	251	252	224	243
2011	275	228	250	250	220	237
2012	271	225	246	246	216	232

BRON: CBS, Statline

Tabel b.13
Werklocatie van werkzame beroepsbevolking woonachting in de gemeente Schagen

Woonlocatie / Werklocatie	Harenkarspel	Schagen	Zijpe	Nieuw Schagen
Alkmaar	14%	11%	8%	12%
Amsterdam	5%	7%	4%	6%
Hollands Kroon	1%	3%	6%	3%
Bergen (NH.)	4%	1%	4%	3%
Beverwijk	1%	0%	0%	0%
Haarlem	1%	1%	2%	1%
Haarlemmermeer	1%	1%	2%	1%
Heerhugowaard	8%	7%	4%	6%
Den Helder	3%	8%	12%	7%
Hoorn	1%	1%	2%	1%
Langedijk	6%	1%	2%	3%
Purmerend	1%	1%	0%	1%
Nieuw Schagen	40%	45%	48%	44%
Velsen	3%	2%	2%	2%
Zaanstad	1%	1%	0%	1%
overige	8%	8%	6%	7%

BRON: CBS, Pendelstatistieken

Tabel b.14
Verdeling beroepsbevolking naar opleidingsniveau

	Harenkarspel		Schagen		Zijpe		Nieuw Schagen		Kop van NH		Nederland	
	2007	2011	2007	2011	2007	2011	2007	2011	2007	2011	2007	2011
Laag	28%	27%	23%	22%	26%	25%	25%	25%	26%	26%	24%	23%
Midden	50%	48%	51%	48%	51%	48%	51%	48%	50%	48%	45%	43%
Hoog	22%	25%	26%	29%	24%	27%	24%	27%	23%	27%	32%	34%

BRON: CBS, Enquête beroepsbevolking

Tabel b.15
Werkloosheid naar kenmerk

	Harenkarspel	Schagen	Zijpe	Nieuw Schagen
opleiding				
laag	43%	47%	38%	44%
midden	43%	40%	47%	42%
hoog	13%	13%	16%	14%
leeftijd				
15 tot 30	18%	20%	15%	18%
30 tot 40	20%	16%	16%	17%
40 tot 50	19%	25%	26%	24%
50 tot 60	28%	26%	32%	28%
60+	15%	12%	11%	13%
inschrijvingsduur				
minder dan een jaar	63%	54%	64%	59%
1 jaar tot 2 jaar	14%	15%	14%	14%
2 jaar tot 4 jaar	23%	30%	23%	26%
geslacht				
man	54%	49%	53%	51%
vrouw	46%	51%	47%	49%

BRON: CWI

Tabel b.16
Overzicht bedrijventerreinen (1-1-2012)

Bedrijventerrein	kern	gemeente	omvang
De Groet I en II	Waarland	Harenkarspel	5,3
De Banne	Dirkshorn	Harenkarspel	8,4
Oudevaart	Warmenhuizen	Harenkarspel	14
Huisweid	Warmenhuizen	Harenkarspel	10,6
De Dijken	Tuitjenhorn	Harenkarspel	2,6
Oudevaart Zuid	Warmenhuizen	Harenkarspel	17,5
Blankendaal	Tuitjenhorn	Harenkarspel	2,7
Lagedijk	Schagen	Schagen	35,5
Witte Paal	Schagen	Schagen	43,5
Kolksluis	't Zand	Zijpe	11,6
Trambaan	Schagerbrug	Zijpe	7
Jeweldijk	Callantsoog	Zijpe	1,78
Uitbreiding Kolksluis	't Zand	Zijpe	5
Overige bedrijfslocaties			
Onderzoekslocatie Petten*)	Petten	Zijpe	
BolleNoord**)	't Zand	Zijpe	

*) Cluster van researchbedrijven rondom de Hoge Flux Reactor in Petten. Onder meer NRG en ECN.

**) Bedrijvenverzamelgebouw en expertisecentrum voor de bollenteeltsector.

BRON: IBIS, 2012

Tabel b.17
Overzicht aantal detailhandelsvestigingen

	Harenkarspel	Schagen	Zijpe	Nieuw Schagen
Dagelijkse artikelen	23	46	17	86
Mode en luxe	11	81	18	110
Vrije tijd	2	19	4	25
In en om het huis	17	52	14	83
Overig	3	10	4	17
Bruto Totaal	59	215	63	337
Leegstand	3	7	6	16
Netto Totaal	56	208	57	321

BRON: KSO 2011, Locatus

Tabel b.18
Overzicht winkelvloeroppervlakte

	Harenkarspel	Schagen	Zijpe	Nieuw Schagen
Dagelijkse artikelen	3.776	12.038	3.229	19.043
Mode en luxe	888	12.326	1.654	14.868
Vrije tijd	1.270	3.187	238	4.695
In en om het huis	7718	29.028	3.377	40.123
Overig	747	1.869	315	2.931
Bruto Totaal	14.777	59.502	9.482	83.761
Leegstand	378	1.054	669	2.101
Netto Totaal	14399	58448	8813	81.660

BRON: KSO 2011, Locatus

Tabel b.19
Agrarisch grondgebruik, 2011

		Harenkarspel	Schagen	Zijpe	Nieuw Schagen	Kop van Noord-Holland	Nederland
Akkerbouw	Ha	1.097	18	746	1.862	21.222	535.042
Tuinbouw open grond	Ha	1.721	1	1.877	3.599	16.517	88.552
Tuinbouw onder glas	Ha	39	-	1	40	347	10.249
Grasland en groenvoedergewassen	Ha	1.556	733	2.566	4.855	32.911	1.224.549

		Harenkarspel	Schagen	Zijpe	Nieuw Schagen	Kop van Noord-Holland	Nederland
Akkerbouw		25%	2%	14%	18%	30%	29%
Tuinbouw open grond		39%	-	36%	35%	23%	5%
Tuinbouw onder glas		0,9%	-	0,0%	0,4%	0,5%	0,6%
Grasland en groenvoedergewassen		35%	97%	49%	47%	46%	66%

BRON: CBS

Figuur b.20
Overzicht ontwikkeling aantal vestigingen in toeristische sector

	Harenkarspel	Schagen	Zijpe	Nieuw Schagen
2007	90	130	140	360
2008	100	130	140	370
2009	100	140	140	380
2010	100	150	140	390
2011	110	150	140	400

BRON: LISA

Figuur b.21
Overzicht ontwikkeling aantal arbeidsplaatsen in toeristische sector

	Harenkarspel	Schagen	Zijpe	Nieuw Schagen
2007	270	490	540	1.300
2008	280	480	550	1.310
2009	280	490	530	1.300
2010	280	500	550	1.330
2011	280	490	520	1.290

BRON: LISA

BIJLAGE 2: Clusterindeling

AGRIBUSINESS

Agribusiness, zaadveredeling

0119 Teelt van overige eenjarige gewassen
0130 Teelt van sierplanten
46212 Groothandel in zaden, pootgoed en peulvruchten
47891 Markthandel in bloemen, planten, zaden en tuinbenodigdheden

Agribusiness, overige tuinbouw

0113 Teelt van groenten en wortel- en knolgewassen
0121 Druiventeelt
0124 Teelt van pit- en steenvruchten
0125 Teelt van overige boomvruchten, kleinfruit en noten
0129 Teelt van overige meerjarige gewassen
4622 Groothandel in bloemen en planten
46311 Groothandel in groenten en fruit
72191 Speur- en ontwikkelingswerk op het gebied van landbouw en visserij (niet biotechnologisch)
82991 Veilingen van landbouw-, tuinbouw- en visserijproducten

Agribusiness, landbouw

0111 Teelt van granen, peulvruchten en oliehoudende zaden
0116 Teelt van vezelgewassen
0127 Teelt van gewassen bestemd voor de vervaardiging van dranken
0141 Fokken en houden van melkvee
0142 Fokken en houden van runderen (geen melkvee)
0143 Fokken en houden van paarden en ezels
0145 Fokken en houden van schapen en geiten
0146 Fokken en houden van varkens
0147 Fokken en houden van pluimvee
0149 Fokken en houden van overige dieren
0150 Akker- en/of tuinbouw in combinatie met het fokken en houden van dieren
0161 Dienstverlening voor de akker- en/of tuinbouw
0162 Dienstverlening voor het fokken en houden van dieren
0163 Behandeling van gewassen na de oogst
0164 Behandeling van zaden voor vermeerdering
2015 Vervaardiging van kunstmeststoffen en stikstofverbindingen
2020 Vervaardiging van verdelgingsmiddelen en overige landbouwchemicaliën
2830 Vervaardiging van machines en werktuigen voor de land- en bosbouw
7500 Veterinaire dienstverlening
7731 Verhuur en lease van landbouwmachines en werktuigen

Agribusiness, industrie

1012 Pluimveeslachterijen
1013 Vleesverwerking (niet tot maaltijden)
1031 Vervaardiging van aardappelproducten
1032 Vervaardiging van fruit- en groentesap
1039 Verwerking van groente en fruit (niet tot sap en maaltijden)
1041 Vervaardiging van plantaardige en dierlijke oliën en vetten (geen margarine en andere spijsvetten)
1042 Vervaardiging van margarine en overige spijsvetten
1051 Vervaardiging van zuivelproducten (geen consumptie-ijs)
1052 Vervaardiging van consumptie-ijs
1061 Vervaardiging van meel (geen zetmeel)
1062 Vervaardiging van zetmeel en zetmeelproducten

1071 Vervaardiging van brood en vers banketbakkerswerk
1072 Vervaardiging van beschuit en koekjes en ander houdbaar banketbakkerswerk
1073 Vervaardiging van deegwaren
1081 Vervaardiging van suiker
10821 Verwerking van cacao
10822 Vervaardiging van chocolade en suikerwerk
1083 Verwerking van koffie en thee
1084 Vervaardiging van specerijen, sauzen en kruiderijen; zoutraffinage
1085 Vervaardiging van kant-en-klaarmaaltijden en snacks
2893 Vervaardiging van machines voor de productie van voedings- en genotmiddelen
71201 Keuring en controle van agrarische producten en voedingsmiddelen
72111 Biotechnologisch speur- en ontwikkelingswerk op het gebied van agrarische producten en processen
72113 Biotechnologisch speur- en ontwikkelingswerk voor overige toepassingen
1089 Vervaardiging van overige voedingsmiddelen n.e.g.
1091 Vervaardiging van veevoeders
1092 Vervaardiging van voeders voor huisdieren
1101 Vervaardiging van sterk alcoholische dranken door distilleren, rectificeren en mengen
1102 Vervaardiging van wijn uit druiven
1103 Vervaardiging van cider en van overige vruchtenwijnen
1105 Vervaardiging van bier
1106 Mouterijen
1107 Vervaardiging van frisdranken; productie van mineraalwater en overig gebotteld water
1200 Vervaardiging van tabaksproducten

Agribusiness, groothandel

4611 Handelsbemiddeling in landbouwproducten, levende dieren en grondstoffen voor textiel
4617 Handelsbemiddeling in voedings- en genotmiddelen
46211 Groothandel in granen
46213 Groothandel in hooi, stro en ruwvoeder
46214 Groothandel in meng- en krachtvoeder
46215 Groothandel in veevoeder (geen ruw-, meng- en krachtvoeder)
46216 Groothandel in ruwe plantaardige en dierlijke oliën en vetten en oliehoudende grondstoffen
46217 Groothandel in ruwe tabak
46218 Groothandel in akkerbouwproducten en veevoeder algemeen assortiment
46219 Groothandel in overige akkerbouwproducten
46231 Groothandel in levend vee
46312 Groothandel in consumptieaardappelen
4632 Groothandel in vlees en vleeswaren en in wild en gevogelte (niet levend)
46331 Groothandel in zuivelproducten en spijsoliën en -vetten
46332 Groothandel in eieren
4634 Groothandel in dranken (geen zuivel)
4635 Groothandel in tabaksproducten en rokersbenodigdheden
4636 Groothandel in suiker, chocolade en suikerwerk
4637 Groothandel in koffie, thee, cacao en specerijen (geen ruwe)
46381 Groothandel in snacks
46383 Gespecialiseerde groothandel in overige voedings- en genotmiddelen n.e.g.
46389 Gespecialiseerde groothandel in overige grondstoffen/halffabricaten voor de voedingsmiddelenind.
4639 Groothandel in voedings- en genotmiddelen algemeen assortiment
4661 Groothandel in landbouwmachines, werktuigen en tractoren
46682 Groothandel in machines voor de voedings- en genotmiddelenindustrie
46752 Groothandel in bestrijdingsmiddelen en kunstmeststoffen
47811 Markthandel in aardappelen, groenten en fruit
47819 Markthandel in overige voedings- en genotmiddelen

VRIJE TIJD

Vrije tijd

55101 Hotel-restaurants
55102 Hotels (geen hotel-restaurants), pensions en conferentieoorden
55201 Verhuur van vakantiehuisjes en appartementen
55202 Jeugdherbergen en vakantiekampen
5530 Kampeerterreinen
5590 Overige logiesverstrekking
56101 Restaurants
56102 Cafetaria's, lunchrooms, snackbars, eetkramen e.d.
56103 IJssalons
5621 Eventcatering
5630 Cafés
7911 Reisbemiddeling
7912 Reisorganisatie
7990 Informatieverstrekking op het gebied van toerisme en reserveringsbureaus
90011 Beoefening van podiumkunst
90013 Circus en variété
9002 Dienstverlening voor uitvoerende kunst
90041 Theaters en schouwburgen
90042 Evenementenhallen
91021 Musea
91022 Kunstgalerieën en -expositieruimten
91041 Dieren- en plantentuinen, kinderboerderijen

ENERGY

Energie

0610 Winning van aardolie
0620 Winning van aardgas
0910 Dienstverlening voor de winning van aardolie en aardgas
19201 Aardolieraffinage
19202 Aardolieverwerking (geen -raffinage)
2521 Vervaardiging van ketels en radiatoren voor centrale verwarming
2529 Vervaardiging van metalen tanks en reservoirs
2530 Vervaardiging van stoomketels (geen ketels voor centrale verwarming)
2711 Vervaardiging van elektromotoren, elektrische generatoren en transformatoren
2712 Vervaardiging van schakel- en verdeelinrichtingen
2720 Vervaardiging van batterijen en accumulatoren
2731 Vervaardiging van kabels van optische vezels
2732 Vervaardiging van overige elektrische en elektronische kabel
2740 Vervaardiging van elektrische lampen en verlichtingsapparaten
2790 Vervaardiging van overige elektrische apparatuur
2892 Vervaardiging van machines voor de bouw en winning van delfstoffen
2931 Vervaardiging van elektrische en elektronische onderdelen en toebehoren voor auto's
3321 Installatie van ketels en tanks
3324 Installatie van elektrische apparatuur
35111 Productie van elektriciteit door thermische, kern- en warmtekrachtcentrales
35112 Productie van elektriciteit door windenergie
35113 Productie van elektriciteit door zonnecellen, warmtepompen en waterkracht
3512 Beheer en exploitatie van transportnetten voor elektriciteit, aardgas en warm water
3513 Distributie van elektriciteit en gasvormige brandstoffen via leidingen
3514 Handel in elektriciteit en in gas via leidingen
3520 Productie van aardgas

3530 Productie en distributie van stoom en gekoelde lucht
4612 Handelsbemiddeling in brandstoffen, ertsen, metalen en chemische producten
46711 Groothandel in vaste brandstoffen
46712 Groothandel in vloeibare en gasvormige brandstoffen
46713 Groothandel in minerale olieproducten (geen brandstoffen)

MEDISCH

Medisch

1086 Vervaardiging van gehomogeniseerde voedingspreparaten en dieetvoeding
2110 Vervaardiging van farmaceutische grondstoffen
2120 Vervaardiging van farmaceutische producten (geen grondstoffen)
2660 Vervaardiging van bestralingsapparatuur en van elektromedische en elektrotherapeutische
32501 Tandtechnische bedrijven
32502 Vervaardiging van medische instrumenten en hulpmiddelen (geen tandtechniek)
46461 Groothandel in farmaceutische producten
46462 Groothandel in medische en tandheelkundige instrumenten, verpleeg- en orthopedische artikelen
72112 Biotechnologisch speur- en ontwikkelingswerk op het gebied van medische producten
72193 Speur- en ontwikkelingswerk op het gebied van gezondheid en voeding (niet biotechnologisch)
86101 Universitair medische centra
86102 Algemene ziekenhuizen
86103 Categorale ziekenhuizen
86104 Geestelijke gezondheids- en verslavingszorg met overnachting
86221 Praktijken van medisch specialisten en medische dagbehandelcentra (geen tandheelkunde)
86923 Preventieve gezondheidszorg (geen arbobegeleiding)
86924 Medische laboratoria, trombodediensten en overig behandelingsondersteunend onderzoek
86929 Samenwerkingsorganen op het gebied van gezondheidszorg en overige

MARITIEM

Maritiem, visserij

0311 Zee- en kustvisserij
0312 Binnenvisserij
0321 Kweken van zeevis en –schaaldieren
0322 Kweken van zoetwatervis en -schaaldieren
1020 Visverwerking
46382 Groothandel in vis, schaal- en weekdieren

Maritiem, overig

3011 Bouw van schepen en drijvend materieel (geen sport- en recreatievaartuigen)
3012 Bouw van sport- en recreatievaartuigen
3315 Reparatie en onderhoud van schepen
3600 Winning en distributie van water
3700 Afvalwaterinzameling en -behandeling
4291 Natte waterbouw
5010 Zee- en kustvaart (passagiersvaart en veerdiensten)
50201 Zee- en kustvaart (vracht- en tankvaart; geen sleepvaart)
50202 Zee- en kustsleepvaart
5222 Dienstverlening voor vervoer over water

BIJLAGE 3: Overzicht te harmoniseren regelgeving, Werkgroep EZ R&T GB HSZ

HERINDELING HARENKARSPEL, SCHAGEN, ZIJPE									Prioritering: W=Wettelijk,O=Onuitstelbaar,U=Uitstelbaar, NB=Nieuw Beleid			
Werkgroep Economische Zaken, Toerisme & Recreatie, Grondbeleid				Toepassing in:								
	Onderwerp	Harenkarspel	Opmerkingen	Schagen	Opmerkingen	Zijpe	Opmerkingen	Verschillen	W	O	U	NB
A. subgroep Economische Zaken												
1	Economisch beleid algemeen	X	Nota Economische Zaken en Toerisme gemeente Harenkarspel 2010			X	Nota Economische Zaken gemeente Zijpe 2011	ja		*		
2	Bedrijventerreinen lokaal					X	Lokale Bedrijventerreinenvisie 2006	ja			*	
3	Bedrijventerreinen regionaal	X	Regionale Visie Bedrijventerreinen KvNH 2007	X	Regionale Visie Bedrijventerreinen KvNH 2007	X	Regionale Visie Bedrijventerreinen KvNH 2007	nee			*	
		X	PVA Uitvoer Regionale Visie Bedrijventerreinen KvNH 2008	X	PVA Uitvoer Regionale Visie Bedrijventerreinen KvNH 2008	X	PVA Uitvoer Regionale Visie Bedrijventerreinen KvNH 2008	nee			*	
		X	Herstructureringsopgave Verouderde Bedrijventerreinen KvNH 2009	X	Herstructureringsopgave Verouderde Bedrijventerreinen KvNH 2009	X	Herstructureringsopgave Verouderde Bedrijventerreinen KvNH 2009	nee			*	
		X	Regionaal Arrangement Bedrijventerreinen KvNH 2009	X	Regionaal Arrangement Bedrijventerreinen KvNH 2009	X	Regionaal Arrangement Bedrijventerreinen KvNH 2009	nee			*	
		X	Regionaal Herstructureringsprogramma Bedrijventerreinen KvNH 2010	X	Regionaal Herstructureringsprogramma Bedrijventerreinen	X	Regionaal Herstructureringsprogramma Bedrijventerreinen KvNH 2010	nee			*	

					KvNH 2010							
4	Detailhandel lokaal			X	Nota perifere detailhandel 2011			ja			*	
5	Detailhandel regionaal	X	Regionale detailhandelsvisie KvnH 2011, raad maart 2013	X	Regionale detailhandelsvisie KvnH 2011, raad december 2011	X	Regionale detailhandelsvisie KvnH 2011, raad januari 2012	nee			*	
B. subgroep Toerisme en Recreatie												
6	Toeristisch beleid algemeen	X	Nota Economische Zaken en Toerisme Harenkarspel 2010	X	Nota recreatie en toerisme 1998	X	Nota Economische Zaken gemeente Zijpe 2011	ja		*		
7	Verblijfsrecreatie algemeen					X	Beleidsnota Verblijfsrecreatie Gemeente Zijpe 2009	ja			*	
8	Kleinschalig kamperen	X	Notitie kampeerbeleid voor kleinschalig kampeervormen 2009			X	Beleid is opgenomen in Beleidsnota Verblijfsrecreatie	ja			*	
9	Camperplaatsen	X	Beleidsregel is opgenomen in Notitie kampeerbeleid voor kleinschalige kampeervormen	X	Verordening camperplaatsen 2008	X	Beleid is opgenomen in Beleidsnota Verblijfsrecreatie	ja			*	
10	Bed & Breakfast	X	Geen specifiek beleid wordt meegenomen in bestemmingsplannen bij beroep en bedrijf aan huis					ja			*	
11	Recreatiehaven			X	Havenreglement Schagen 2010			n.v.t.			*	
12	Regio VVV	X	Concept Samenwerkingsovereenkomst Regio VVV 2010-2013	X	Concept Samenwerkingsovereenkomst Regio VVV 2010-2013	X	Concept Samenwerkingsovereenkomst Regio VVV 2010-2013	nee			*	

13	Routes	X	Fietsknooppuntennetwerk	X	Fietsknooppuntennetwerk	X	Fietsknooppuntennetwerk	nee			*	
	Strand											
14	Strandnota Zijpe 2003					X	vastgesteld april 2003	n.v.t.			*	
15	Reddingsbrigadebeleid					X	Evaluatienota strandbewaking en budgetsubsidiëring reddingsbrigades 2001, nauwe band met veiligheid	n.v.t.			*	
C. subgroep Grondbeleid												
16	Nota Grondbeleid - verbonden partijen (PPS) - grondverwervingsbeleid - verkoop snippergroen - erfpacht, verhuur, beheer - ontwikkelstrategie - kostenverhaal/verveffening - verkoop bedrijvengrond	X	1 juni 2010	X	juni 2006, Actualisatie 8-11-2011 in B&W	X	dec. 2007, actualisatie 2012/2013	ja		*		
17	Grondprijzennota/ Grondprijsbeleid	X	1 september 2003 + opgenomen in nota grondbeleid	X	niet apart, zie nota grondbeleid (taxatatie)	X	Apart document jaarlijkse standaardprijzen voor het overige conform beleid marktconform, indien nodig d.m.v. taxatie	ja		*		
18	Snippergroen	X	zie nota grondbeleid	X	zie nota grondbeleid	X	Nota Privatisering Openbaar Groen 1992, vaststellingbesluit functiegrond 2004 en document standaardprijzen	ja		*		
19	Erfpacht en - verhuur / Beheer	X	zie nota grondbeleid juni 2010	X	zie nota grondbeleid, 3 erfpachtovereenkomsten (Scouting, Spartahal, Avendorp), huuroveereenkomsten zijn geïnventariseerd	X	Voor huur zie apart document grondprijzen, voor erfpacht Algemene Erfpachtvoorwaarden Zijpe 2000, gewone pacht conform pachtprijzenbesluit minister LNV en zoveel mogelijk marktconform	ja		*		

20	Aanpak oneigenlijk gebruik gemeentegrond	X	opstartfase			X	Project, wordt wel genoemd in de nota grondbeleid	ja			*	
Grondexploitatie												
21	Voortgangsrapportage	X	2 maal per jaar, voortgang van de exploitaties	X	2 maal per jaar bij Berap, kwartaalrapport voortgang exploitaties tbv subsidies	X	Viermaandelijkse en achtmaandelijkse rapportage naast begroting en rekening	ja	*			
22	Nota /fonds bovenwijkse voorzieningen			X	fonds Bovenwijkse voorzieningen voorlopig uitgesteld ivm fusie, er is een parkeerfonds.	X	Er is een parkeerfonds en overige fondsen zijn in ontwikkeling	ja				*
Lopende projecten												
	Algemeen Economisch beleid											
23	Gebiedsagenda Kop van Noord-Holland	X	in ontwikkeling regio KvNH	X	in ontwikkeling regio KvNH	X	in ontwikkeling region KvNH	nee			*	
	Bedrijventerreinen											
24	Regionaal programma bedrijventerreinen Kop van Noord-Holland 2012-2020	X	in ontwikkeling regio KvNH	X	in ontwikkeling regio KvNH	X	in ontwikkeling region KvNH	nee			*	
Routes												
25	Lokaal	X	Quickscan Wandel-Fiets-Vaar en overige routes in Harenkarspel					ja			*	
26	Regionaal	X	Wandelroutenetwerk Kop van Noord-Holland in ontwikkeling	X	Wandelroutenetwerk Kop van Noord-Holland in ontwikkeling	X	Wandelroutenetwerk Kop van Noord-Holland in ontwikkeling	nee			*	
	Strand											

27	Onderzoek naar nieuwe huurovereenkomsten en huurprijs strand					X	Wordt in 2012 afgerond, huidige overeenkomsten lopen op 31-12-2012 af.	n.v.t.			*	
28	Kustversterkingsprogramma Zwakke Schakels					X	Aanpak Zwakke Schakels wordt in 2012 bekend, uitvoering in 2013 en verder	n.v.t.			*	
29	Ruimtelijke kwaliteit i.k.v. kustversterking					X	Wordt in 2012 samenwerkingovereenkomst met partijen opgesteld, uitvoering na aanpak Zwakke Schakels				*	
30	Blauwe Vlag					X	Onderdeel van strandbeleid	n.v.t.			*	

BIJLAGE 4: COROP indeling Nederland

Een COROP-gebied is een regionaal gebied binnen Nederland dat deel uitmaakt van de COROP-indeling. Deze indeling wordt gebruikt voor analytische doeleinden. De naam COROP komt van Coördinatie Commissie Regionaal OnderzoeksProgramma. Dit was de naam van de commissie die in 1971 de indeling van Nederland in COROP-gebieden ontwierp. In totaal zijn er in Nederland 40 COROP-gebieden. Twee provincies (Flevoland en Utrecht) zijn elk in hun geheel één COROP-gebied, de overige zijn een gedeelte van één provincie en bestaan uit een aantal gemeenten.
Bij de opzet van de indeling stond het zogenaamde nodale indelingsprincipe voorop. Dit houdt in dat elk COROP-gebied een centrale kern (bijvoorbeeld een stad) heeft met een omliggend verzorgingsgebied. Er is bijvoorbeeld rekening gehouden met bestaande woonwerkrelaties. Dit nodale principe wordt echter soms geweld aangedaan, doordat, zoals gezegd, de begrenzing van de COROP-gebieden de provinciale grenzen volgt.

De COROP-indeling wordt gebruikt door onderzoeksinstellingen als het CBS en het RIVM om statistische gegevens te presenteren. Voor de vergelijkbaarheid van deze cijfers over de tijd is het van belang dat de indeling niet te veel wijzigt. De COROP-indeling is dan ook sinds 1971 nauwelijks veranderd, wel zijn er diverse ingedeelde gemeenten gefuseerd.